

Gemeente Albrandswaard

Voorstel

Onderwerp: Controleplan VIC 2026, Normenkader 2026, Controleverordening 2025 e.v.	College van burgemeester en wethouders 4 november 2025	Zaaknummer 2024-084768
Portefeuillehouder Mario Bianchi		Openbaar
Opsteller: Blijenburg Monique		

Geadviseerd besluit

1. Het controleplan VIC 2026, gehoord hebbende de Auditcommissie, vast te stellen.
 2. Het normenkader 2026 Albrandswaard, gehoord hebbende de Auditcommissie, vast te stellen.
 3. De Controleverordening Albrandswaard, gehoord hebbende de Auditcommissie, vast te stellen.
-

Raadsvoorstel

Inleiding

Inmiddels is de werkwijze rondom de controle en de opstelling van de rechtmatigheidsverantwoording ingebed in het proces van de jaarrekening controle. Dat betekent dat het College inhoudelijk verantwoordelijk is voor de rechtmatigheid. De rechtmatigheidsverantwoording die het College afgeeft wordt opgenomen in de (concept)jaarrekening. De verklaring over de rechtmatigheid wordt gebaseerd op onder andere vaststelling van juiste werking van uitvoeringsprocessen, (verbijzonderde) interne controles en audits. Het College laat voorafgaand aan het boekjaar het controleplan VIC 2026 vaststellen door de Raad. Hierin staan de controlepunten op basis van materialiteit, bevingen uit het verleden en eventuele toevoegingen vanuit de Raad. Het College laat ook voorafgaand aan het controlejaar het Normenkader 2026 vaststellen door de Raad. De Raad kan ook hier toetsingsnormen toevoegen. Met de verlenging van het contract met de accountant, voor de periode van 2025 tot en met 2028 laat het College eveneens een nieuwe Controleverordening vaststellen waarin de kaders voor de accountant zijn vastgelegd. Ter volledigheid sturen wij als bijlagen het 1ste halfjaarrapport VIC 2025 en het 1ste halfjaarrapport Misbruik en Oneigenlijk gebruik 2025 mee.

Beoogd effect

Wat we willen bereiken is dat de basis op orde is, processen beheerd en beheerst worden en van daaruit de financiële rechtmatigheid aangetoond kan worden.

Argumenten

1.1 Vaststelling is noodzakelijk om de VIC 2026 uit te kunnen voeren.

De Raad bepaalt, met ingang van de Rechtmatigheidsverantwoording, de controlepunten waarop het College toetst, aan de hand van het criterium Misbruik en Oneigenlijk gebruik en op het voorwaarden criterium. Met het vaststellen van het controleplan VIC 2026 zijn de meest materiele processen vanuit financieel oogpunt gedekt.

3.1 Vaststelling is noodzakelijk om kaders mee te geven aan de controlerend accountant.

Overleg gevoerd met

Accountant en Control van De BedrijfsvoeringsPartner.

Kanttekeningen

1.1 Bij het niet uitvoeren van VIC stagneert de kwaliteitsverbetering van processen.

Uit de rapportages blijkt dat kwaliteitsverbetering nog steeds aan de orde is. Het gaat niet alleen om verbetering van processen en procedures, ook verbetering van houding en gedrag in de uitvoering is en blijft aan de orde.

1.2 Het ontbreken van IC en VIC zorgt er voor dat het College geen onderbouwing heeft voor de rechtmatigheidsverantwoording.

IC en VIC is een sturingsinstrument voor het College, als dit ontbreekt zal de accountant zelf rechtmatigheidsonderzoek moeten doen om te komen tot een verklaring bij de jaarrekening.

3.1 Bij het niet vaststellen van een Controleverordening zijn er geen kaders voor de accountant vastgesteld.

Naast de opdrachtbevestiging die jaarlijks door de Raad en de accountant wordt opgesteld is het vastleggen van controle-afspraken in de verordening een verplichting die voortvloeit uit artikel 213 Gemeentewet. Hiermee voldoen we aan die wettelijke verplichting.

Uitvoering/vervolgstappen

Bij de jaarrekening moet de rechtmatigheidsverantwoording worden opgesteld welke onderdeel moet uitmaken van jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording wordt opgesteld conform de vigerende wet- en regelgeving.

Financiën

Niet van toepassing.

Inclusiviteitstoets

Niet van toepassing.

Communicatie/participatie na besluitvorming

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Normenkader 2026 Albrandswaard.pdf
2. Control jaarplan VIC 2026 Albrandswaard.pdf
3. 1e halfjaarrapportage VIC 2025.pdf
4. Definitief_Rapportage_MO_1e_halfjaar_2025.docx
5. Controleverordening Albrandswaard 2025 e.v.pdf

CONCEPT RAADSBESLUIT

Onderwerp: Controleplan VIC 2026, Normenkader 2026, Controleverordening 2025 e.v.		Zaaknummer:

De raad van de gemeente Albrandswaard,
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders op 4 november 2025,
gelet op

;

overwegende, dat
Niet van toepassing.

BESLUIT:

1. Het controleplan VIC 2026, gehoord hebbende de Auditcommissie, vast te stellen.
 2. Het normenkader 2026 Albrandswaard, gehoord hebbende de Auditcommissie, vast te stellen.
 3. De Controleverordening Albrandswaard, gehoord hebbende de Auditcommissie, vast te stellen.
-

Overzicht normenkader 2026

Versie: 06/09/2025

Albrandswaard

Programma's	Wet-/ regelgeving Extern/ Intern	NORMENKADER	Jaar		
		Wetgeving extern		Artikel	Omschrijving
0. Algemeen	Extern	Gemeentewet (Titel IV, Gemeentelijke Financiën)			
		Algemene wet bestuursrecht			
		Wet Markt en Overheid			
		Financiële Verhoudingenwet			
		Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten			
		Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten			
		EU verdrag artikel 107, 108 en 109 inzake staatssteun			
		Kadernota Rechtmatigheid			
		Aanbestedingswet 2012			
		EU aanbestedingsregels 2015			
		Wet op het BTW compensatiefonds		art. 3	Bijdrage regionaal openbaar lichaam
				art. 4	Recht op bijdrage uitgesloten
				art. 5	Tijdstip recht op bijdrage
		Wet inkomstenbelasting 2001			
		Wet op de loonbelasting 1964		art. 20 t/m 24	Belastingtarief en standaard-loonheffingskorting
				art. 26	Bijzondere beloningen
				art. 26b	Afwijking van belastingtarief
				art. 31 & 31a	Eindheffingsbestanddelen
		Handboek Loonheffingen		art. 2.3	Loonbelastingverklaring
				art. 9.1	Bruto - netto berekening
				art. 10.1	Werking WKR
		Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen			
		Wet op de omzetbelasting 1968		art. 20	21% of 9% BTW
				art. 35a	Verplichtingen op een factuur
		Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties			
		Pensioenwetgeving (gericht op een juiste, tijdige en volledige inhouding en afdracht van pensioenpremies)			
		Regeling informatievoorziening Sisa			
		Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector (WNT)		art. 2.3	Maximale bezoldiging
				art. 3.2	topfunctionarissen
				art. 3.7	Beeindigen dienstverband
		Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties			
		Wet FIDO		art. 2 & 2b	Aangaan van leningen, middelen uitzetten of garanties verlenen
				art. 3	Kasgeldlimieten
				art. 4.2	Overschrijden van kasgeldlimiet
		Wet Dwangsom en beroep			
		EU verordeningen structuurfondsen			
		Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)			
		Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)			
		Wet politiegegevens (Wpg)			
		Wet gemeentelijke regelingen			
		CAO gemeenten		art. 3.1 & 3.2	Vaststellen functie
				art. 3.3 t/m 3.7	Salaris
				art. 3.8 t/m 3.16	Salaris toeslagen
				art. 3.17 t/m 3.25	Vergoedingen
				art. 4.1 t/m 4.6	IKB
				art. 6.1 t/m 6.5	Vakantie-uren
				art. 6.6. t/m 6.18	Verlof
				art. 7.1 t/m 7.6	Arbeidsongeschiktheid
				art. 10.1 t/m 10.24	Uitkeringen

Overzicht normenkader 2026

Versie: 06/09/2025

Albrandswaard

Programma's	Wet-/ regelgeving Extern/ Intern	NORMENKADER			
		Wetgeving extern	Jaar	Artikel	Omschrijving
	Intern	Financiële verordening gemeente Albrandswaard 2025	2025	art. 7	Informatieplicht
		Personeelshandboek	2024	art. 17	Administratie
				art. 18	Financiële organisatie
				art. 2.1 & 2.2.	Benodigheden contract
				art. 4.1, 4.10 & 4.11	Functiebeschrijving en salarisschalen
				art. 4.6 t/m 4.8	Toelages
				art. 5.1	IKB
				art. 15.1	Opzeggen arbeidsovereenkomst
				art. 15.3	Bedrijfseigendommen
				art. 11	Regelingen integriteit - Declaraties
		1e gewijzigde Algemene Subsidieverordening Albandswaard 2010	2010		
		Kadernota subsidiebeleid			
		Legesverordening en tarieventabel Albrandswaard 2025	2025		
		Verordening controle financiële beheer en organisatie gemeente Albrandswaard 2023 (artikel 213 Gemeentewet)	2023		
		Beleidskader Verbonden partijen			
		Nota maatschappelijk vastgoed Albrandswaard	2021		
		Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad Albrandswaard 2022	2022		
		Regeling organisatie gemeenteraad Albrandswaard	2022		
		Inkoop- en aanbestedingsbeleid Gemeente Albrandswaard Uitsluitend §3.1, §3.2, §3.3 en §5.5, voor zover het gaat om Europese aanbestedingsregelgeving en nationale regelgeving.	2019		
		(Beperking conform §3.1.1 uit de Kadernota Rechtmatigheid 2024)			
		verordening Rekenkamer Albrandswaard	2020		
		Subsidieverordening oud papier gemeente Albrandswaard	2021		
		1e gewijzigde Algemene subsidieverordening Albrandswaard	2010		
		Verordening gemeentelijke onderscheidingen Albrandswaard	2010		
		Verordening programmaraad Albrandswaard	2000		
1. Openbare orde en Veiligheid & Algemeen Bestuur	Extern	Gemeentewet		art. 44	Tegemoetkomingen, inkomsten en vergoedingen inkomsten
				art. 66	Tegemoetkomingen, inkomsten en vergoedingen burgemeester
		Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers		art. 3.1	Beloning raadslid
				art. 3.2	Beloning burgemeester en wethouders
				art. 3.4	Vergoeding commissieleden
		Rechtspositiebesluit wethouders			
		Rechtspositiebesluit burgemeesters			
		Overlastwet			
	Intern	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur			
		Verordening rechtspositie raads- en commissieleden	2024	art. 4	Reis- en verblijfskosten
				art. 11	Betaling van vaste vergoedingen
				art. 12	Betaling en declaratie van onkosten
		Verordening fractieondersteuning	2022		
		Besluit personeelsbesluiten Griffie			
		Verordening rechtspositie gemeentelijke ombudsman	2016		
		Verordening op de Rekenkamer	2020		
		Verordening bezwaarschriften Albrandswaard 2024	2024		
		Verordening onderzoeksrecht Albrandswaard	2016		
		Regeling gegevensverstrekking basisregistratie personen Albrandswaard 2021	2021		
		Verordening burgerinitiatief Albrandswaard	2007		
		Archiefverordening Albrandswaard	2006		
		Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Albrandswaard 2025-2028			

Overzicht normenkader 2026

Versie: 06/09/2025

Albrandswaard

Programma's	Wet-/ regelgeving Extern/ Intern	NORMENKADER	Jaar		
		Wetgeving extern		Artikel	Omschrijving
2. Ruimtelijke Ordering, Wonen & Economie	Extern	Wet Ruimtelijke Ordening			
		Omgevingswet		art. 12.6	Exploitatieopzet
				art. 12.8	Verhalen van kosten
				art. 12.11	Overschrijden van betalingstermijn
				art. 13.3 & 13.4	Vergoeding van extra kosten
				art. 13.5	Financiële zekerheidsstelling
				art. 13.6	Ontgrondingsactiviteit
		Wet algemene bepalingen omgevingsrecht			
		Monumentenwet			
		Leegstandswet			
		Bouwbesluit			
		Besluitwoninggebonden subsidies			
		Huisvestingswet			
		Huurprijzenwet woonruimte			
		Pachtwet			
		Wet bevordering eigen woningbezit			
		Erfgoedwet			
	Intern	Verordening sociale huur en middeldure huur gemeente Albrandswaard 2021	2021		
		Verordening woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2025	2020		
		14e wijziging van de Bouwverordening Albrandswaard	2024		
		Verordening Starterslening Albrandswaard 2023	2017 en 2023		
		Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Albrandswaard	2016		
		Verordening controle financiële beheer en organisatie gemeente Albrandswaard 2023 (artikel 213 Gemeentewet)			
		Nota Grondbeleid 2018 - 2022		Bijlage 3	Instrumenten bij actief grondbeleid
				Bijlage 4	Uitgangspunten
		Gemeente Albrandswaard Nota Grondprijnsbeleid 2019		Bijlage 2	Methoden om grondprijs te bepalen
		Verordening winkeltijden Albrandswaard	1996		
		Verordening laagrentende geldlening gemeentelijke monumenten	2001		

Overzicht normenkader 2026

Versie: 06/09/2025

Albrandswaard

Programma's	Wet-/ regelgeving Extern/ Intern	NORMENKADER			
		Wetgeving extern	Jaar	Artikel	Omschrijving
3. Buitenruimte	Extern	Wet op de Vennootschapsbelasting 1969			
		Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen			
		Wet Markt en Overheid			
		Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme			
		EU verdrag artikel 107, 108 en 109 inzake staatsteun			
	Intern	Algemene verordening ondergrondse infrastructuur Albrandswaard	2022		
		Verordening algemene begraafplaatsen Albrandswaard	2021		
		Algemene plaatselijke verordening Albrandswaard	2021		
		Verordening dode gezelschapsdieren gemeente Albrandswaard	2010		
		Wegsleepverordening gemeente Albrandswaard	2022		
4. Financiën	Extern	Monumentenverordening Albrandswaard	2024		
		Wet op de omzetbelasting 1968			
		Wet op BTW compensatiefonds			
		Werkkostenregeling			
		Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties			
	Intern	Wet HOF (EMU-Saldo)		art. 2 Doelstelling van de Treasuryfunctie art. 5 Uitgangspunten bij leningen en garanties art. 6 Het beperken van interne liquiditeitsrisico's art. 7 Uitgangspunten bij financiering art. 8.3 Relatiebeheer m.b.t. financiële instellingen art. 8.4 Relatiebeheer m.b.t. tussenpersonen art. 11 Administratieve Organisatie en Interne Controle art. 11.4 Functiescheiding art. 12.1 Informatievoorziening: Beleidsmatige informatie art. 12.2 Informatievoorziening: Operationele informatie Bijlage 1 Taken en verantwoordelijkheden van de Treasuryfunctie art. 3.4 Beleidskaders art. 4.2 & 4.3 Benodigde informatie en beoordelingscriteria art. 2 Mandaat, volmacht of machtiging	
		Uitvoeringsbesluit BTW compensatiefonds			
		Wet FIDO			
		Legesverordening en tarieventabel Albrandswaard 2025	2025		
		Treasurystatuut 2024 gemeente Albrandswaard	2024		
	Extern	Nota Garantstellingen en Leningen Gemeente Albrandswaard 2021	2021		
		Mandaatbesluit Treasuryfunctie gemeente Albrandswaard	2018		
		Afvalstoffenverordening Albrandswaard 2022	2022		
		Financiële verordening gemeente Albrandswaard 2025	2025		
5. Educatie	Extern	Wet op het primair onderwijs			
		Wet op de expertisecentra			
		Wet op het voortgezet onderwijs			
		Bibliotheekwet			
	Intern	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Albrandswaard 2015	2015		
		Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang op basis van sociaal-medische indicatie gemeente Albrandswaard	2025		
		Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen gemeente Albrandswaard	2011		
		Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Albrandswaard	2006		
6.Sport	Intern	1e gewijzigde Algemene Subsidie Verordening Albrandswaard	2010	art. 6	Aanvraagformulier en vereiste bijlagen
				art. 8	Wettelijk beslistermijn
				art. 12 t/m 17	Eisen verleningsbeschikking

Overzicht normenkader 2026

Versie: 06/09/2025

Albrandswaard

Programma's	Wet-/ regelgeving Extern/ Intern	NORMENKADER	Jaar		
		Wetgeving extern		Artikel	Omschrijving
7. Sociaal Domein	Extern	Regeling informatievoorziening Sisa			
		Bijstandsbesluit Zelfstandigen 2004		art. 1b	Definitie zelfstandige
				art. 2.1	Zelfstandige in aanmerking voor een uitkering
				art. 7	Vermogen wat niet in aanmerking wordt genomen
				art. 10	Vorm van bijstand
				art. 11	De uitbetaling
				art. 18	De duur
				art. 23	De duur bij een beginnende zelfstandige
				art. 25	Inkomenseis
				art. 27	Beeïndigende zelfstandige
				art. 35	De aanvraag
				art. 36	Aanvraag ondernemers in de binnenvaart
		Wet Kinderopvang			
		Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen			
		Vreemdelingenwet 2000			
		Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme			
		Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen			
		Regeling Zorgverzekering			
		Participatiewet			
		- Recht		art. 11 lid 1	Controle aanvraag en recht op levensonderhoud
				art. 11 lid 4	
				art. 13	
				art. 14	
				art. 15	
				art. 16	
				art. 17 lid 3	
				art. 19 lid 1	
				art. 40 lid 1	
		- Hoogte		art. 18 lid 1	Controle van de norm die is vastgesteld
				art. 19 lid 2	
				art. 20 t/m 23	
				art. 27	
				art. 28	
				art. 31 lid 1 & 2	
				art. 32	
				art. 33	
				art. 35	
		- Duur		art. 11	Ingangsdatum en einddatum
				art. 44	
		- De betaling van de uitkering		art. 40 lid 2	Afwijkingen en vaststellingen betaling
				art. 45 lid 1 t/m 5	
		Vorm van bijstand		art. 48 lid 1 & 2	Vorm van de bijstand
				art. 50 lid 1	
		Voorschot		art. 52 lid 1 & 2	Toetsing van voorschot
				art. 52 lid 4	
		Beschikking		Mandaatregeling	Controle van de beschikking
				art. 4:13 Awb	
				art. 4:86 Awb	
		Wet IOAW			
		Wet IOAZ			
		Wet werk en bijstand			
		Wet Sociale Werkvoorziening			
		Jeugdwet		art. 1.3	Verantwoordelijkheid college
				art. 2	Beschikbaar plan
				art. 2.3	Treffen van voorziening
				art. 2.9	Regels verordening
				art. 7.1	PGB
				art. 8.1.1 t/m 8.1.8	Financiën en verantwoording
		Wet maatschappelijke ondersteuning		art. 1.2.1	Ingezetene van Nederland
				art. 1.2.2	Vreemdeling in Nederland
				art. 2.1.3	Bepalingen voor de verordening
				art. 2.1.4	Algemene voorziening
				art. 2.3.2	De melding
				art. 2.3.4	Identiteit van cliënt
				art. 2.3.5	Beslissing en advies
		Wet langdurige zorg			
		Welzijnswet			
		Regeling sportakkoord			
		Specifieke uitkering Stimulering sport			

Overzicht normenkader 2026

Versie: 06/09/2025

Albrandswaard

Programma's	Wet-/ regelgeving Extern/ Intern	NORMENKADER			
		Wetgeving extern	Jaar	Artikel	Omschrijving
	Intern	1e gewijzigde Algemene subsidieverordening Albrandswaard	2010		
		Beleidsplan integrale handhaving sociaal domein Albrandswaard	2024		
		Verordening Re-integratie, Loonkostensubsidie en Tegenprestatie Albrandswaard 2023	2023		
		Beleidsplan integrale handhaving sociaal domein Albrandswaard	2024		
		Privacyreglement sociaal domein gemeente Albrandswaard	2015		
		Privacyreglement GR BAR-organisatie sociaal domein	2015		
		Privacybeleid van de gemeente Albrandswaard 2019/2020	2019/2020		
		Verordening bekostiging leerlingenvervoer Albrandswaard 2023	2023		
		Verordening individuele inkomensvoorslag Albrandswaard 2023	2023		
		Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Albrandswaard	2022	art. 2	Melding hulpvraag
				art. 6	Onderzoek
				art. 8	De aanvraag
				art. 9	Criteria maatwerkvoorziening
				art. 11	Aanvullende criteria
		Verordening jeugdhulp Albrandswaard	2022	art. 1.2	Toegankelijkheid
				art. 4.1	Melding Jeugdhulp
					Aanvraag individuele voorziening
				art. 4.3	
				hst. 5	Beschikking voorziening
		Verordening beslistermijn Schuldhulpverlening Gemeente Albrandswaard	2021		
		Verordening Meedoen Albrandswaard 2016	2016		
		Verordening maatschappelijke adviesraad Albrandswaard 2015	2015		
		Verordening wachtlijstbeheer Wet sociale werkvoorziening (WSW) gemeente Albrandswaard	2010		
		Verordening Inburgering Albrandswaard	2007		

Gemeente Albrandswaard

Control jaarplan VIC 2026

Fiscale, proces en rechtmatigheidscontrol

1. Inleiding

Voor u ligt het control jaarplan 2026. Het uiteindelijke doel van de Verbijzonderde interne controle (VIC) is het vaststellen van het rechtmatig handelen binnen de organisatie. Hierbij is onderscheid te maken tussen de financiële- en niet-financiële rechtmatigheid. De VIC moet mede leiden tot het kunnen afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) door het college als onderdeel van de jaarrekening 2026. De accountant geeft hierover een getrouwheidsoordeel.

Door de recente wijzigingen in het BBV en het BADO (gepubliceerd 16 april 2025) ligt de verantwoordelijkheid voor de RMV bij het College van B&W. De accountant hanteert voortaan één gecombineerde goedkeuringstolerantie van 2% (som van fouten en onzekerheden), berekend over de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves.

De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening is ten hoogste 2%; de raad kan een lager percentage vaststellen. Het college rapporteert in de jaarrekening alle rechtmatigheidsfouten en onzekerheden die boven deze door de raad vastgestelde grens uitkomen en licht deze toe (ook in de paragraaf bedrijfsvoering). Overschrijding van de 2%-goedkeuringstolerantie of het niet vermelden van afwijkingen boven de verantwoordingsgrens kan leiden tot een niet-goedkeurende accountantsverklaring.

Met het werken controleren van onze processen volgens het “3-lines” model worden belangrijke stappen gezet in het beheer van risico’s en behalen van doelen. Met het steeds verder in kaart brengen van de AO/IC en het verder uitrollen van risicomanagement worden de belangrijkste risico’s en bijbehorende beheersmaatregelen steeds beter inzichtelijk gemaakt. Tegen deze achtergrond kunnen de controles dan ook steeds beter binnen het primair proces gericht worden uitgevoerd.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de RMV. In hoofdstuk 3 benadrukken we het belang van het beheersen en beheren van processen en de rollen en verantwoordelijkheden die ingericht en benoemd moeten zijn om de RMV daadwerkelijk vorm en inhoud te kunnen geven. Naast de invoering van de RMV proberen wij ook steeds meer aandacht te geven en te vragen voor proces control. Daarvoor zal in 2026 een ontwikkelplan worden opgesteld. Met als ultiem doel de organisatie doeltreffend, doelmatig en rechtmatig te laten handelen en te kunnen laten inspelen op veranderingen. Bijkomend voordeel is dat de organisatie over zou kunnen gaan op een efficiëntere interne controle namelijk de procesgerichte controle waar nu nog sprake is van gegevensgerichte controles. Hieraan wordt aandacht besteed in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 geven wij aandacht aan fiscale control. Naast enkele aandachtspunten van afgelopen jaren met een fiscaal raakvlak besteden wij ook aandacht aan de voortgang van de fiscale kalender.

De uitvoering van de financiële rechtmatigheidscontrole, de scoping, vorm van rapportages en de spelregels van de RMV zetten we uiteen in hoofdstuk 5. In het plan is een overzicht opgenomen van de processen die in 2026 worden gecontroleerd en de frequentie daarvan. Voorbeelden zijn Europese aanbestedingen (2 maal per jaar), Betalen en facturen (4 maal per jaar) en processen binnen het Sociaal Domein (4 maal per jaar). Daarnaast worden aanvullende controlewerkzaamheden ingepland voor processen die opbrengsten genereren, zoals Bouwleges en Verhuur en pachten, om de volledigheid van de opbrengsten te controleren. Tussentijds worden er drie rapportages uitgebracht in 2026 om de voortgang en bevindingen te communiceren.

Tot slot zijn de bijlagen Terminologie 3 Lines Model en het Normenkader 2026 bijgevoegd.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	De Rechtmatigheidsverantwoording	4
3.	Proces control	6
4.	Fiscale control	7
5.	Rechtmatigheid control	8
5.1	Ontwikkelingen BBV/BADO	8
5.2	Materialiteit	8
5.3	Scoping van transactiestromen	8
6	Controle aanpak	10
6.1	Startgesprekken VIC	10
6.2	Trekken van steekproeven	10
6.3	Uitvoering controles	10
6.4	Hoor en wederhoor formaliseren, sneller acteren	11
6.5	Rapportages	11
7	Overzicht uit te voeren VIC's	12
7.1	Advies omtrent 4 aanvullende processen	12
8	Spelregels	13
	Bijlagen	14
1.	Terminologie 3LM	14

2. De Rechtmatigheidsverantwoording

De RMV maakt, vanaf boekjaar 2023 verplicht onderdeel uit van de jaarrekening. Het college is verplicht, op basis van de artikelen 212 en 213 van de gemeentewet zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening, en voor het daaraan ten grondslag liggende (financiële) beheer. Het college legt verantwoording af aan de raad over de uitvoering en zorgt voor adequate vastlegging en dossiervorming hiervan. Het college treft maatregelen waardoor de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is.

Bij de RMV bestaat een directe relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden vastgesteld dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Er worden negen rechtmatigheidscriteria onderscheiden:

1. Calculatiecriterium
2. Valuteringscriterium
3. Adresseringscriterium
4. Volledigheids criterium.
5. Aanvaardbaarheids criterium
6. Leveringscriterium

7. Begrotingscriterium
8. Voorwaardencriterium
9. Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium

De criteria 1 tot en met 6 zijn criteria die een dubbel karakter kennen dat wil zeggen dat een fout in rechtmatigheid tevens een getrouwheidsfout in de jaarrekening is. Deze fouten komen derhalve ook voort uit de accountantscontrole en zitten daardoor niet primair in de scope van werkzaamheden ten behoeve van de RMV. Deze fouten komen niet terug in de RMV en blijken uit het accountantsverslag.

De criteria 7 tot en met 9 moeten deels worden ondervangen door de VIC. Deze werkzaamheden moeten gebeuren in een samenspel tussen raad, college, gemeentecontroller, Control DBP en Planning & Control. In paragraaf 5.7 zal dit schematisch uitgewerkt worden.

Nu de gedeeltelijke ontvlechting een feit is draagt De BedrijfsvoeringsPartner (DBP) onder mandaat zorg voor de uitvoering van de bedrijfsvoeringprocessen in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van de afzonderlijke gemeenten. Bedrijfsprocessen zijn niet rigoureus te knippen en op te delen. Samenwerking, verbinding en gedeelde verantwoordelijkheid voor de werking van processen blijft bestaan.

De invoering van de RMV en de gedeeltelijke ontvlechting zijn hét moment om in samenwerking tussen de gemeente en DBP door te pakken met advisering op:

- Het verbeteren van de interne beheersing;
- Het inrichten van een continu leer- en verbeterproces;
- Het aantoonbaar beheersen en borgen van de interne en externe verantwoording over de rechtmatigheid van uitgaven.

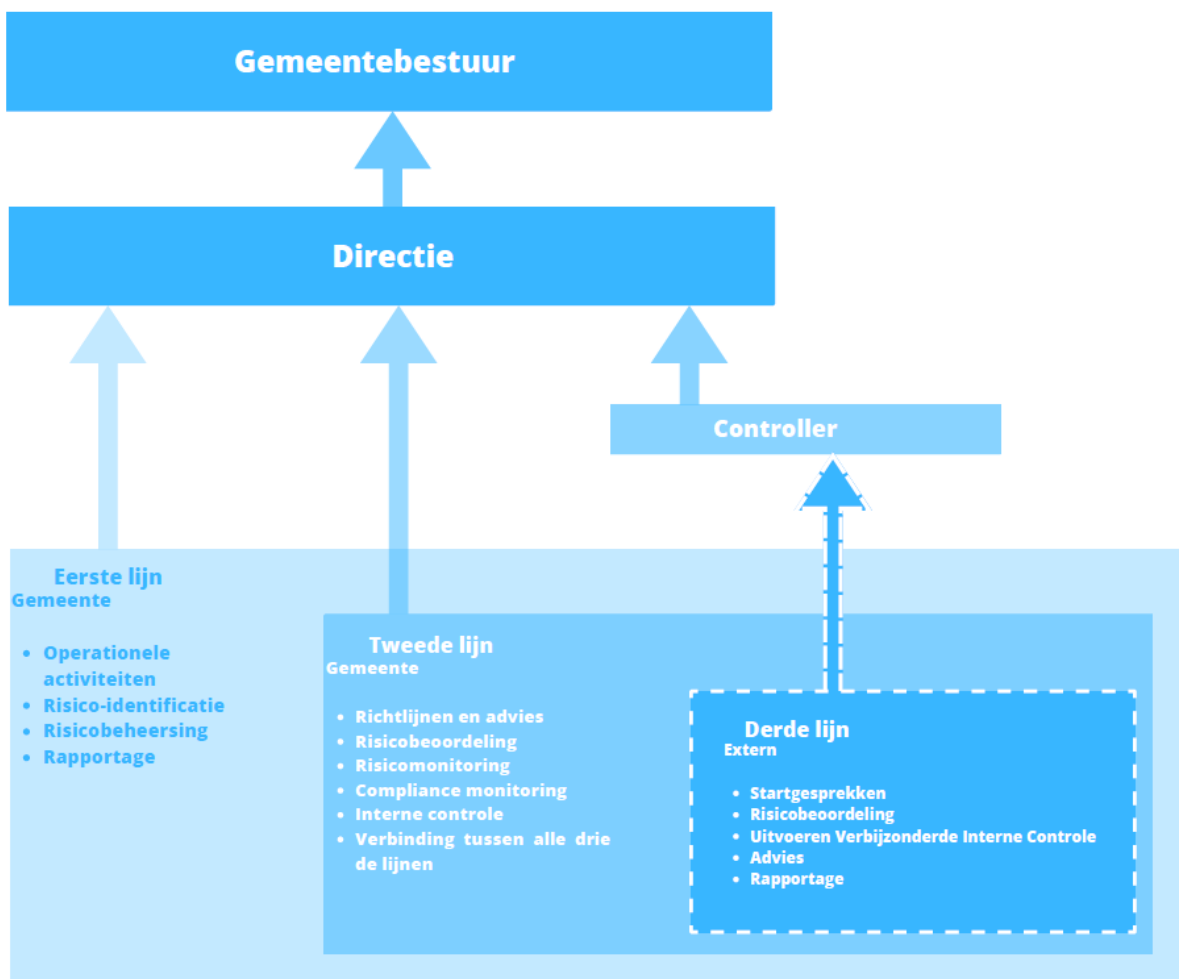
College en management samen met DBP zullen voortdurend aandacht moeten hebben voor risico's, wat betekent dat zij continu bezig zijn met signaleren, beoordelen, beheersen, voorkomen en beperken van risico's.

Om te borgen dat de uitvoering van processen adequaat verloopt, worden interne beheersmaatregelen uitgevoerd door medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van de dagelijkse activiteiten. *De eerstelijnscontroles.*

De tweede lijn ontwerpt, implementeert en beheert systemen voor onder meer informatievoorziening en beheersing van bedrijfsprocessen en ondersteunt en adviseert daarmee de eerste lijn bij het identificeren, bewaken en beheersen van risico's. Systemen zoals procesbeheersing, planning & control, informatieverwerking, communicatie en rapportage. De interne toetsingswerkzaamheden worden uitgevoerd door medewerkers die in zekere mate objectief oordelen over processen die zij toetsen. De toetsing is ter ondersteuning van de eerste lijn bij het bijsturen van procesvoering, het uitvoeren van evaluaties en het afleggen van verantwoording. *De tweedelijnscontroles.*

De derde lijn is niet verantwoordelijk voor het nemen van beslissingen en het ontwerpen en implementeren van systemen voor de beheersing van bedrijfsprocessen. De VIC toetst de opzet, bestaan en werking van de systemen en kan zo de spiegel voorhouden aan het management. Een spiegel waarin het oordeel over de effectiviteit van de besturing, het risicomanagement en de interne beheersing wordt getoond. De VIC stopt niet na het voorhouden van de spiegel, maar adviseert over verbeteringen en denkt daarin mee. *De derdelijnscontroles.*

In de bijlage 1 zijn alle termen uitgewerkt zoals die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

Figuur 1: Three Lines model (3LM)

3. Proces control

Procesmanagement staat voor het gestructureerd en periodiek beheren, verbeteren en aanpassen van processen met als doel de organisatie doeltreffend, doelmatig en rechtmatig te laten handelen en te kunnen laten inspelen op veranderingen. Belangrijke voorwaarde is dat elk proces een eigenaar en een beheerder heeft. In 2024 en 2025 zijn er nieuwe proceseigenaren en nieuwe procesbeheerders begonnen aan hun taak. Die moeten verder groeien in die taak en kunnen daar ondersteuning bij nodig hebben. Procesmanagement is in opbouw en valt onder de verantwoordelijkheid van team I-advies.

Via startgesprekken bij processen die als financieel omvangrijk aangemerkt zijn houdt team Control periodiek de vinger aan de pols hoe de processen ervoor staan en of procesmanagement leeft in de organisatie. Vanuit daar steeds te zoeken of processen en interne beheersingsmaatregelen voldoende zijn ingeregeld om een procesgerichte controle mogelijk toe te kunnen gaan passen.

In 2026 zullen wij bevindingen uit de startgesprekken meenemen in onze rapportage. Hierin zullen wij rapporteren of we procesgericht kunnen controleren of niet. Zo niet zullen wij de belangrijkste beperkingen daarvan rapporteren. Het oplossen van deze beperkingen betekent echter niet direct dat een procesgerichte controle mogelijk is en/of de meest efficiënte vorm van controle is. Dit kan gezien worden als een advies inzake de volwassenheid van de processen.

4. Fiscale control

In het kader van het convenant Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht (DHT) met de Belastingdienst worden er controles uitgevoerd gericht op fiscale wet –en regelgeving. Hierbij valt te denken aan:

- WKR;
- Fiscale grondslagen salarisadministratie;
- Dienstauto's;
- Facturen.

Voor het DHT is een zogenaamde fiscale kalender opgesteld. Hierin zijn stappen gezet om te komen tot doorontwikkeling van het fiscaal in control komen en blijven, alle fiscale beheersingsmaatregelen en fiscale werkzaamheden zijn hierin verwerkt. Met een VIC zullen wij toetsen of deze werkzaamheden juist en volledig uitgevoerd zijn. Hierover zal in de rapportage gerapporteerd worden als ook neemt de Belastingdienst kennis van de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden. Er is periodiek afstemming met de Belastingdienst en de Fiscale kerngroep om te blijven voldoen aan het DHT.

5. Rechtmatigheid control

5.1 Ontwikkelingen BBV/BADO

Waar voorheen de accountant afzonderlijke toleranties hanteerde voor fouten (1%) en onzekerheden (3%), is er nu één gecombineerde goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten van de gemeente van kracht. Het college moet in de jaarrekening zelf rapporteren over alle afwijkingen die boven deze verantwoordingsgrens uitkomen. De rol van de accountant verschuift van het vaststellen van afwijkingen naar het controleren of de verantwoording van het college correct en volledig is. Dit betekent dat de interne controle binnen de gemeente robuuster moet zijn en dat de documentatie van de beheersingsmaatregelen en de geconstateerde afwijkingen van cruciaal belang is.

5.2 Materialiteit

De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden ten aanzien van rechtmatigheid is 2% van de lasten. Dit is in lijn met de materialiteit voor getrouwheid welke aan de accountant wordt meegegeven. Door deze twee materialiteiten gelijk te houden zijn er geen complicaties ten aanzien van de getrouwheidsverklaring bij onze rechtmatigheidsverantwoording. Uitgaande van een totale begrotingslast 2025 geeft dat een materialiteit van € 1.545.098 zijnde 2%. De rapporteringsgrens voor individuele fouten wordt vastgesteld in de financiële verordening. De materialiteit wordt definitief vastgesteld en gerapporteerd via de rechtmatigheidsverantwoording.

5.3 Scoping van transactiestromen

In het kader van de RMV is het van belang beschikbare capaciteit zo in te zetten dat de financieel omvangrijke processen op het aspect van rechtmatigheid met voldoende diepgang wordt gecontroleerd. Om hieraan te kunnen voldoen is een selectie gemaakt in de processen die binnen 2026 gaan plaatsvinden.

Deze scoping maken we op basis van de inventarisatie van het normenkader, financiële en kwalitatieve aspecten. Deze aspecten worden hieronder per transactiestroom uitgewerkt. Deze zijn gebaseerd op de begrotingscijfers zoals deze begin augustus 2025 in Key2Financiën waren opgenomen.

Transactiestroom	Begroting 2025	Factor materialiteit	In VIC betrekken
Lasten			
Personeel	€ 9.217.300	12 %	Ja
Inkoop goederen en diensten excl. Grondaankopen en excl. VPB	€ 24.913.300	32 %	Ja
Grondaankopen	€ -		Ja
Sociaal Domein	€ 16.124.900	21 %	Ja
Participatie	€ 3.463.000	4 %	Ja
WMO	€ 5.961.000	8 %	Ja
Jeugd	€ 6.435.900	8 %	Ja
Wijkteams	€ 265.000	0 %	Nee
Subsidieverstrekking en overige bijdragen aan (niet-)overheid w.o. GR excl. Sociaal Domein	€ 18.509.500	24 %	Ja
Rente (rentelasten + toegerekende reële en bespaarde rente)	€ 395.000	1 %	Nee
Afschrijving	€ 3.575.200	5 %	Nee
Mutatie reserves	€ 126.300	0 %	Nee
Mutatie voorzieningen	€ 1.212.400	2 %	Nee
Vennootschapsbelasting	€ 0	0 %	Nee
Overige verrekeningen	€ 3.307.300	4 %	Nee
Baten			
Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ 4.326.400	6 %	Nee
Baten rioolheffing	€ 3.168.500	4 %	Nee
Baten OZB gebruikers en eigenaren	€ 8.280.100	11 %	Nee
Belastingen overig	€ -	0 %	Nee
Grondverkopen	€ -	0 %	Ja
Duurzame goederen	€ -	0 %	Nee
Huren en pachten	€ 957.000	1 %	Ja
Sociaal Domein	€ 4.588.100	6 %	Nee
Overige opbrengsten	€ 1.009.000	1 %	Nee
Secretarieleges burgerzaken	€ 649.800	1 %	Ja
Parkeerbelasting	€ -	0 %	Nee
Bouwvergunningen	€ 351.400	0 %	Ja
Algemene uitkering	€ 42.334.900	55 %	Nee
Ontvangen inkomensoverdrachten (excl. algemene uitkering en sociaal domein)	€ 3.583.400	5 %	Nee
Rente (rentebaten + toegerekende reële en bespaarde rente) + financiële transacties treasury	€ 184.600	0 %	Nee
Mutatie reserves	€ 893.300	1 %	Nee
Mutatie voorzieningen	€ 4.573.800	6 %	Nee
Overige verrekeningen	€ -709.900	-1 %	Nee

Investeringsen zullen meegenomen worden op basis van realisatie. Echter de omvang is vooraf lastig te begroten, realisatie heeft echter per definitie een materiële impact. Volledigheid wordt bij de selectie op facturen gewaarborgd door te beoordelen of dit geen investeringen zijn.

6 Controle aanpak

6.1 Startgesprekken VIC

Vast onderdeel van elk proces wat in de VIC betrokken wordt is een startgesprek. Dit startgesprek wordt gevoerd met de proceseigenaren, –beheerders en IC medewerkers (kwaliteitsmedewerkers). Deze gesprekken kennen een aantal vaste onderdelen namelijk:

- Doornemen van de processen (bij voorkeur aan de hand van processen zoals vastgelegd op i-Server). Gespreksonderwerpen zijn:
 - Zijn er wijzigingen in het proces;
 - Laat zien dat het proces bestaat zoals besproken en we lopen een dossier door;
 - Kwaliteit van interne beheersingsmaatregelen;
- Fraude:
 - Is fraude bespreekbaar op de afdeling;
 - Zijn er gevallen van fraude geweest in het afgelopen jaar/sinds vorig startgesprek;
- Personele wisselingen;
- Aandachtspunten als gevolg van wijzigingen in wet en regelgeving;
- Stand van zaken ten aanzien van de inrichting van de nieuwe organisatie;
- Planning van de controlewerkzaamheden.

6.2 Trekken van steekproeven

In overleg met de accountant zullen wij de omvang van de steekproef per ingeschoopt proces bepalen. Steekproeven worden deels risicogericht getrokken en deels middels de applicatie die gebruikt wordt om (V)IC te documenteren. Die applicatie kent diverse mogelijkheden om selecties te trekken en te bepalen. De methoden die wij gebruiken naast de risicogerichte selectie, zijn de euro steekproef en de posten steekproef. De euro steekproef is een methode waarin elke verantwoorde euro in de administratie evenveel kans heeft om geselecteerd te worden. De posten steekproef is het vooraf afgestemd aantal dossiers dat getrokken wordt binnen een proces.

6.3 Uitvoering controles

De controles zullen wij zo inrichten dat ze voldoen aan de eisen zoals gesteld in het normenkader. De vastlegging hiervan wordt gedaan in de applicatie die hiervoor door Team Control wordt gebruikt. Vooraf worden checklisten met elkaar afgestemd voor dat de feitelijke controle begint. Vanuit de tweede verdedigingslinie worden selecties vastgelegd en onderbouwd (de feitelijke interne controle in de lijn). VIC voert hierop een onafhankelijke toets uit en borgt de kwaliteit van deze dossiers. Via raadpleegrechten heeft de accountant toegang tot deze applicatie waarop de accountant zijn oordeel ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening kan baseren.

6.4 Hoor en wederhoor formaliseren, sneller acteren

Na een controleperiode en afronding van de controlewerkzaamheden worden bevindingen via een standaard format al tussentijds gecommuniceerd door VIC aan de proceseigenaar en procesbeheerder. Hiermede te bewerkstelligen dat de uiteindelijke formele VIC-rapportages enkel herkenbare bevindingen bevat. En bovenal er sneller geacteerd kan worden op bevindingen alvorens deze pas bij de VIC-rapportage bekend worden.

Ook bevindingen welke middels herstelacties opgelost kunnen worden (bijvoorbeeld het alsnog opleveren van prestatieleveringen), worden door VIC sneller gerapporteerd opdat dergelijke bevindingen na herstel kunnen komen te vervallen.

6.5 Rapportages

Tussentijds brengen wij in 2026 drie rapportages uit:

- een rapportage over januari tot en met juni om over voortgang en eerste bevindingen te informeren. Deze rapportage in oktober met u te bespreken.
- een rapportage over januari tot en met oktober inclusief een terugkoppeling op de bevindingen uit de managementletter 2026. Deze rapportage in januari met u te bespreken.
- een rapportage op hoofdlijnen over het gehele boekjaar 2026. Deze rapportage ambtelijk te bespreken en te gebruiken voor het opstellen Rechtmatigheidsverantwoording.

Naast bovenstaande informeren wij ook over het feit of controles op schema liggen.

7 Overzicht uit te voeren VIC's

In het onderstaande overzicht is opgenomen welke processen voor 2026 binnen de VIC zijn opgenomen en met welke frequentie deze worden uitgevoerd.

Naam proces	Frequentie
Europese aanbestedingen	2 maal per jaar (september en na afsluiting boekjaar)
Inkoopproces enkelvoudig en meervoudig onderhandse procedures	2 maal per jaar (juli en afsluiting boekjaar)
Betalen en facturen inclusief fiscale componenten	4 maal per jaar na afloop van elk kwartaal
Memoriaalboekingen	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)
Treasury	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)
Investerings (WAA)	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)
Personeel inclusief fiscale componenten	4 maal per jaar na afloop van elk kwartaal
Subsidieverlening en -vaststelling	1 maal per jaar (augustus)
Grondexploitatie challenge	1 maal per jaar (na afsluiting boekjaar)
Sociaal domein Participatiewet	4 maal per jaar (april, juli, november en na afsluiting boekjaar)
Sociaal domein Wet maatschappelijke ondersteuning	4 maal per jaar (april, juli, november en na afsluiting boekjaar)
Sociaal domein Jeugdwet	4 maal per jaar (april, juli, november en na afsluiting boekjaar)

7.1 Advies omtrent 4 aanvullende processen

Naast de bovenstaand genoemde processen adviseren wij de volgende nieuwe processen te betrekken in de VIC 2026;

Naam proces	Frequentie
Bouwleges	1 maal per jaar (september)
Verhuur en pachten	2 maal per jaar (juli en afsluiting boekjaar)
Baten begraafplaatsrechten	2 maal per jaar (juli en afsluiting boekjaar)
Secretarieleges Burgerzaken	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)

8 Spelregels

De verantwoordelijkheid voor de rapportage over het rechtmatig handelen ligt bij het voltallig College. Om aan deze taak te voldoen is het noodzakelijk dat er een controller is die overkoepelend de relevante delen van de RMV coördineert. In hoofdstuk 2 is reeds benoemd dat de volgende drie aspecten van belang zijn: Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium.

Schematisch zou het samenspel er als volgt uit zien:

Wie \ Wat	Raad	College	Gemeente controller	Team Control VIC	P&C Fin. advies
Kaders vaststellen RMV	X				
Kaders opstellen RMV		X			
Voorstel kaders RMV			X	X	
Vaststellen van de RMV	X				
Opstellen van de RMV		X			
Coördinatie en review			X		
Werkzaamheden op begrotingscriterium					X
Werkzaamheden op Voorwaardencriterium				X	
Werkzaamheden op M&O			X		

Bijlagen

1. Terminologie 3LM

De drie verdedigingslijnen zijn gebruikt om een effectief systeem van controles binnen de gemeente op te zetten. Het verdeelt verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid voor risicobeheer- en controleactiviteiten in drie afzonderlijke lijnen.

De eerste lijn vanuit de gemeente omvat operationele bedrijfseenheden en functies die rechtstreeks in contact komen met klanten, producten en diensten. De eerste lijn is verantwoordelijk voor een aantal taken als:

- **Operationele activiteiten:** de eerste lijn is betrokken bij de operationele kernactiviteiten van de gemeente. Ze zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van efficiënte en effectieve processen terwijl ze rekening houden met risico's en controles.
- **Risico-identificatie:** dit omvat het herkennen van operationele, financiële, regelgevings- en reputatierisico's.
- **Risicobeheersing:** het beheersen van de geïdentificeerde risico's.
- **Rapportage:** de eerste lijn moet regelmatig rapporteren over de status van de risico's en controles aan hoger management en de tweede verdedigingslijn.

De tweede lijn vanuit de gemeente bestaat uit risicobeheer- en compliance functies. De tweede lijn biedt toezicht, begeleiding en ondersteuning aan de eerste lijn. Ze stellen beleidsregels, procedures en kaders vast om ervoor te zorgen dat risicobeheerpraktijken consistent en effectief zijn in de hele organisatie. Ze bewaken ook en beoordelen risico-exposities en de effectiviteit van controles. De tweede lijn is verantwoordelijk voor een aantal taken als:

- **Richtlijnen en advies:** de tweede lijn biedt richtlijnen en advies aan de eerste lijn bij identificeren, beoordelen en beheren van risico's. Ze helpen bij het interpreteren van beleidsregels en het implementeren van effectieve controles.
- **Risicobeheersing:** het beheersen van geïdentificeerde risico's door de eerste en tweede lijn.
- **Risicomonitoring:** het analyseren van de effectiviteit van beheersmaatregelen en controleren of de organisatie voldoet aan de relevante wet- en regelgeving.
- **Compliance monitoring:** de tweede lijn zorgt ervoor dat de organisatie voldoet aan relevante wetten, regelgeving en industrienormen. De kwaliteitsmedewerkers volgen veranderingen in de regelgeving en zorgen ervoor dat de organisatie zich aanpast aan de nieuwe vereisten.
- **Interne control:** de interne controle wordt ingericht door de tweede lijn. De IC zorgt ervoor dat de activiteiten en operaties van de gemeente effectief worden beheerd, de financiële rapportage accuraat is en de gemeente voldoet aan wet- en regelgeving. Verbinding tussen alle drie de lijnen: de tweede lijn heeft een coördinerende rol tussen de eerste en derde lijn. Door verbinding te creëren wordt de communicatie en samenwerking tussen de verschillende functies vergemakkelijkt.

De derde lijn bevindt zich niet binnen de gemeente, maar binnen De BedrijfsvoeringsPartner. De derde lijn opereert onafhankelijk van de eerste en tweede lijn en is verantwoordelijk voor het leveren van een objectieve beoordeling van de effectiviteit van de risicobeheer- en controleprocessen van de organisatie. De derde lijn werkt samen met de eerste en tweede lijn en geeft advies over risicobeheersing en interne controle. De derde lijn rapporteert aan de controller binnen de gemeente. De taken zijn o.a.:

- **Startgesprekken:** de derde lijn voert startgesprekken voor processen die mee worden genomen in de Verbijzonderde Interne Controle. Tijdens de startgesprekken worden eventuele veranderingen in het proces besproken en vragen gesteld. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over de werkzaamheden voor Interne Controle en de daarop volgende Verbijzonderde Interne Controle.

- **Risicobeoordeling:** de derde lijn beoordeelt de effectiviteit van het risicobeheersysteem en identificeert eventuele tekortkomingen of gebieden die aandacht vereisen. Ze kunnen nieuwe of opkomende risico's identificeren en aanbevelingen doen voor verbetering.
- **Uitvoeren van de Verbijzonderde Interne Controle:** De derde lijn is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Verbijzonderde Interne Controle en rapporteert de bevindingen aan de controller van de gemeente.
- **Advies:** de derde lijn geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de eerste en tweede lijn.
- **Rapportage:** de derde lijn rapporteert de bevindingen en aanbevelingen aan het controller van de gemeente. Deze rapporten bieden inzicht in de effectiviteit van risicobeheer en interne controle.

Gemeente Albrandswaard

Verbijzonderde Interne Controle

Rapportage van bevindingen januari t/m juni 2025

Datum:

06-09-2025

Steller:

Team Control van De BedrijfsvoeringsPartner

Inleiding

In dit document presenteren wij de uitkomsten en bevindingen van de Verbijzonderde Interne Controle (hierna: VIC) over de periode januari t/m juni 2025. Vanuit deze rapportage is het aan de gemeente om te wegen welke fouten voldoen aan de rapporteringsgrens en/of wat de impact is op de strekking van de Rechtmatigheidsverantwoording en Paragraaf bedrijfsvoering. Het is aan de gemeente om gevolg te geven aan bevindingen en waar mogelijk tijdig herstelacties te ontplooiën. Waar processen door De BedrijfsvoeringsPartner uitgevoerd worden ligt deze verantwoordelijkheid bij De BedrijfsvoeringsPartner.

In de Financiële verordening wordt aangegeven dat het College zorgdraagt voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid van de jaarrekening door de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Ook draagt het College zorg voor de jaarlijkse interne toetsing op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, de rechtmatigheid van beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van de gemeentelijke regelingen. Als laatste zorgt het College, indien van toepassing, op basis van de resultaten voor een plan van verbetering.

De toets wordt in drie verdedigingslijnen en in onderlinge samenhang vormgegeven. De proces- en interne controles behoren tot de taken van de eerste en tweede lijn en vallen rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de manager. Het VIC jaarplan geeft aan welke processen binnen de VIC zijn opgenomen en de Financiële verordening geeft de kaders aan waarop de toets binnen de organisatie wordt uitgevoerd.

Bevindingen en daaruit volgende noodzakelijke herstelacties uit deze VIC-rapportage over het eerste half jaar 2025 worden bewaakt. Per proces rapporteren wij de status van deze acties. In deze rapportage zijn tevens bevindingen van controlerend accountant Deloitte toegevoegd zoals gerapporteerd in de Managementletter 2024. Hiermee ontstaat een totaal beeld van bevindingen 2025 en (indien van toepassing) nog openstaande herstel acties.

Het uiteindelijke doel van de VIC is het vaststellen van het rechtmatig handelen binnen de organisatie. Hierbij is onderscheid te maken tussen de financiële- en niet-financiële rechtmatigheid. De (V)IC moet mede leiden tot het kunnen afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording door het college als onderdeel van de jaarrekening 2025. De accountant geeft hierover een getrouwheidsoordeel.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Focus op financiële rechtmatigheid	4
1.1 Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid	4
1.2 De rollen, taken en verantwoordelijkheden in de verdedigingslijnen	5
2 Management samenvatting	6
2.1 Algemene status van de financiële rechtmatigheid	6
2.2 Onrechtmatigheden / onzekerheden	6
2.3 Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid	7
3 Processen en bevindingen binnen de VIC	8
3.01 Enkelvoudig en meervoudig onderhands inkopen (lokaal beleid)	8
3.02 Facturen en betalen	9
3.03 Memorialen	10
3.04 Treasury	11
3.05 Investerings	12
3.06 Personeel, salarissen, declaraties en mutaties	13
3.07 Subsidieverstrekking –en vaststelling	14
3.08 Grondexploitaties grondtransacties	15
3.09 Participatiewet	16
3.10 Wet maatschappelijke ondersteuning	17
3.11 Jeugdwet	18
3.12 Europese aanbestedingen	19
3.13 Fiscale jaarkalender / horizontaal toezicht	20
3.14 Wagenparkbeheer	21
4.01 Misbruik & Oneigenlijk gebruik	22
4.02 Fraude	22
Bijlage 1: Totaal overzicht status (voorgaande) bevindingen	23

1 Focus op financiële rechtmatigheid

De Rechtmatigheidsverantwoording (RMV) geeft inzicht in hoeverre de organisatie rechtmatig heeft gehandeld. Waar de accountant voorheen een oordeel vormde over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarverslaggeving, beperkt de accountant zich nu tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (inclusief de RMV). De accountant geeft dus geen afzonderlijk oordeel meer over de rechtmatigheid, dat doet het college.

In het kader van de RMV is het van belang beschikbare controle capaciteit zo in te zetten dat de **financieel omvangrijke processen** op het aspect van rechtmatigheid met voldoende diepgang worden gecontroleerd. Om hieraan te kunnen voldoen is een selectie gemaakt in de processen die binnen 2025 plaatsvinden. Deze selectie maken we op basis van de inventarisatie van het normenkader, financiële en kwalitatieve aspecten. Deze zijn gebaseerd op de begrotingscijfers 2025.

De RMV gaat hoofdzakelijk over financiële rechtmatigheid en ziet toe op een drietal wettelijke criteria;

1. Misbruik & Oneigenlijk gebruik: Dit criterium kijkt breder dan alleen de formele naleving van regels. Het beoordeelt of er geen sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik van middelen of bevoegdheden.
2. Begrotingscriterium: Dit criterium controleert of de uitgaven binnen de vastgestelde budgettaire kaders blijven. Er wordt gekeken of de uitgaven niet de geautoriseerde bedragen overschrijden, zoals vastgelegd in de begroting.
3. Voorwaarden: Dit criterium richt zich op de strikte naleving van wet- en regelgeving bij het doen van uitgaven of het ontvangen van inkomsten. Het gaat erom dat alle formele eisen en procedures die door de wet of andere voorschriften zijn vastgesteld, correct zijn gevolgd.

De focus van de controlewerkzaamheden en daaruit voortvloeiende bevindingen in dit verslag liggen op het Voorwaardencriterium, derhalve het rechtmatig handelen volgens wet –en regelgeving.

Vanuit de VIC zijn, waar noodzakelijk, vragen teruggelegd bij de vak afdelingen. Openstaande dossiers dienen afgehandeld te zijn uiterlijk bij de controle van de jaarrekening van de gemeente Albrandswaard of zoveel eerder als mogelijk. Middels Hoor en Wederhoor heeft er met proceseigenaren en procesbeheerders reeds afstemming plaatsgevonden omtrent bevindingen en aanbevelingen alvorens deze in de VIC-rapportage te verwerken.

1.1 Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid

Naast de financiële rechtmatigheid waar de Kadernota rechtmatigheid betrekking op heeft (en daarmee de Rechtmatigheidsverantwoording) ontstaan uit de controlewerkzaamheden bevindingen welke niet van financiële aard zijn en/of geen financiële gevolgen kennen. Het gaat hier dan om beleidsmatige, juridische of proces gerelateerde bevindingen welke duiden op verbeterpunten in de uitvoering, maar niet leiden tot de conclusie dat de handeling onrechtmatig is.

1.2 De rollen, taken en verantwoordelijkheden in de verdedigingslijnen

De drie verdedigingslijnen zijn gebruikt om een effectief systeem van controles binnen de organisatie op te zetten. Het verdeelt verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid voor risicobeheer- en controleactiviteiten in drie afzonderlijke lijnen.

De eerste lijn omvat operationele bedrijfseenheden en functies die rechtstreeks in contact komen met klanten, producten en diensten. De eerste lijn is verantwoordelijk voor een aantal taken als:

- **Operationele activiteiten**
- **Risico-identificatie**
- **Risicobeheersing**
- **Rapportage**

De tweede lijn vanuit de organisatie bestaat uit risicobeheer- en compliance functies. De tweede lijn biedt toezicht, begeleiding en ondersteuning aan de eerste lijn. Ze stellen beleidsregels, procedures en kaders vast om ervoor te zorgen dat risicobeheerpraktijken consistent en effectief zijn in de hele organisatie. Ze bewaken ook en beoordelen risico-exposities en de effectiviteit van controles. De tweede lijn is verantwoordelijk voor een aantal taken als:

- **Richtlijnen en advies**
- **Risicobeheersing**
- **Risicomonitoring**
- **Compliance monitoring**
- **Interne control**

De derde lijn opereert onafhankelijk van de eerste en tweede lijn en is verantwoordelijk voor het leveren van een objectieve beoordeling van de effectiviteit van de risicobeheer- en controleprocessen van de organisatie. De derde lijn werkt samen met de eerste en tweede lijn en geeft advies over risicobeheersing en interne controle. De derde lijn rapporteert over bevindingen en aanbevelingen. De taken zijn o.a.:

- **Startgesprekken**
- **Risicobeoordeling**
- **Uitvoeren van de Verbijzonderde Interne Controle**
- **Advies**
- **Rapportage**

2 Management samenvatting

2.1 Algemene status van de financiële rechtmatigheid

Het hoofddoel van de VIC is om vast te stellen of de organisatie rechtmatig heeft gehandeld. De accountant toetst de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, maar het is het College dat een oordeel vormt over de rechtmatigheid. Deze rapportage geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld en nog tijdig kan acteren op bevindingen.

Uit de VIC rapportage blijkt dat de organisatie over het algemeen in control is en dat de beheersmaatregelen afdoende functioneren. Er zijn geen onherstelbare onrechtmatigheden geconstateerd in de controlewerkzaamheden. De bevindingen, zoals de ontbrekende prestatieleveringen bij facturen en de onjuiste uitbetaling van een subsidie, zijn van een herstelbare aard. Een separaat overzicht met gedetailleerde informatie, uitsluitend bestemd voor ambtelijk gebruik, geeft inzicht in de juiste herstelacties. Daarnaast is het wel van belang dat het College aandacht en energie steekt in de aanbevolen verbeteringen op het gebied van bevindingen zonder gevolgen voor de rechtmatigheid. Het uitstekende niveau van de Intern controleurs samen met de constructieve inbreng van Control van de gemeente Albrandswaard draagt bij aan efficiënte en kwalitatieve controles.

2.2 Onrechtmatigheden / onzekerheden

In de eerste helft van 2025 zijn de volgende herstelbare onrechtmatigheden/onzekerheden geconstateerd. Tijdige herstelacties in dit boekjaar kunnen voorkomen dat deze tot onrechtmatigheden leiden.

- Facturen en betalingen: Uit een steekproef van 28 facturen blijkt dat bij 7 facturen de prestatielevering ontbrak. Dit heeft geleid tot een financiële onzekerheid van €33.176. De onzekerheid in de steekproef leidt na extrapolatie naar de gehele populatie tot een maximale afwijking van € 2.038.021.
- Jeugdwet: De verificatie van betalingen via de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) ontbreekt. Sinds 2024 zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van de jeugdzorgkosten in hun eigen administratie. Na overleg tussen Team Control van DBP en de GRJR is bevestigd dat de financiële overzichten voldoende basis bieden voor een adequate financiële controle, uitkomsten hiervan worden in de volgende rapportage gepresenteerd. Omdat de gemeente niet de directe ontvanger van de zorg is, is het vaststellen van de daadwerkelijk geleverde prestatie afhankelijk van gegevens die door zorgaanbieders worden aangeleverd. Het organiseren van adequate prestatieleveringen is daardoor een aandachtspunt.
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo): Er is een onzekerheid van €4.665 omdat de vereiste PGB-toets in één dossier ontbrak. Deze toets is een voorwaarde voor het toekennen van een Persoonsgebonden budget, aanvullende controlewerkzaamheden worden uitgevoerd om vast te stellen in hoeverre dit een incident betreft. Ook kon een ander dossier uit 2009 niet worden beoordeeld omdat de informatie ontbrak; u wordt geadviseerd om hiervoor een herbeoordeling uit te voeren. Ook hierop worden aanvullende controles uitgevoerd.

2.3 Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid

In de eerste helft van 2025 hebben wij de volgende adviezen en bevindingen, gecombineerd met hetgeen controlerend accountant Deloitte eerder heeft gerapporteerd in de managementletter 2024:

- Facturen en betalingen: Het risico dat er geen expliciete controle is op de juistheid van IBAN-nummers bij het aanmaken van nieuwe crediteuren. Hoewel hier maatregelen voor zijn genomen, zoals een check bij facturen boven de €25.000, blijft dit nog een aandachtspunt.
- Subsidieverstrekking: Procedureel werd geconstateerd dat het Subsidieregister in Excel wordt bijgehouden, wat gevoelig is voor fouten. Deloitte wees er ook op dat de Algemene subsidieverordening uit 2010 verouderd is. Bij 1 subsidieaanvraag blijkt dat er meerdere fouten in het proces zijn gemaakt.
- Europese aanbestedingen: Hoewel er geen onrechtmatigheid is geconstateerd, is er wel een risico. In 2025 zijn er facturen betaald aan een leverancier voor technische gebruiksmaterialen, terwijl de overeenkomst op 31 augustus 2024 is afgelopen. Actie loopt tot juiste formalisering van een nieuwe opdracht. Ook waarschuwt Deloitte (en wij onderkennen dat) voor een gebrek aan bewustwording rond de aanbestedingsplicht en de onvolledigheid van het contractenregister.
- Lokaal inkoopbeleid: geen van de vijf gecontroleerde inkoopdossiers is geregistreerd in het zaakstelsel RX.Enterprise. Hierdoor is de gevolgde inkoopprocedure niet traceerbaar, was het team Inkoopadvies niet betrokken, konden de opdrachtbrieven niet worden teruggevonden en bestaat geen zicht op de mate van MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen).
- Participatiewet: Deloitte benoemt dat heronderzoeken beperkt worden uitgevoerd, wat het risico vergroot dat uitkeringen onterecht worden uitbetaald bij veranderde situaties. IB-signalen en Suwinet-controles beperken dit risico wel tot een aanvaardbaar niveau. Daarentegen stelt de Functionaris Gegevensbescherming in haar onderzoeksrapport dat onvoldoende het noodzakelijkheids criterium toepassen bij de gegevensuitwisseling met het Inlichtingenbureau, omdat structureel alle mogelijke signalen van alle bijstandsgerechtigden worden opgevraagd, wat disproportioneel is ten opzichte van de resultaten. De gemeente dient hierop beleid te maken.
- Wagenparkbeheer: Er is onvoldoende bekendheid bij leidinggevenden over de procedure rond het gebruik van dienstvoertuigen door nieuwe medewerkers, wat resulteert in het ontbreken van de vereiste Dienstvoertuigenovereenkomst en een juiste registratie.

Deze bevindingen tonen aan dat er aandachtspunten zijn op zowel financieel- als procedureel vlak. De gemeente en De BedrijfsvoeringsPartner zijn nu aan zet om deze bevindingen op te volgen en waar nodig herstelacties te ondernemen.

3 Processen en bevindingen binnen de VIC

3.01 Enkelvoudig en meervoudig onderhands inkopen (lokaal beleid)

De gemeente Albrandswaard committeert zich bij inkoop van werken, leveringen of diensten aan de Gids Proportionaliteit welke handvatten biedt voor aanbestedende organen als ook aan het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid. Jaarlijks, medio augustus, toetst de Verbijzonderde Interne Controle op basis van een steekproef of de juiste inkoopprocedure gevolgd is, de gevolgde procedure juist en volledig in het zaakstelsel is opgenomen en of de onderliggende overeenkomst juist gemandateerd is ondertekend. In dit proces toetsen wij op het intern/lokaal inkoopbeleid, in paragraaf 3.13 richten wij ons op het proces Europese aanbestedingen.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Dit proces, ons lokaal inkoopbeleid, is geen onderdeel van het normenkader en derhalve niet ter beoordeling van onze controlerend accountant.

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. Van de 5 gecontroleerde dossiers is er geen van geregistreerd in RX.Enterprise.
 - o Het gevolgde inkooptraject is daarmee niet vast te stellen.
 - o Opdrachtbrieven/overeenkomsten zijn niet traceerbaar.
 - o Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen is niet vast te stellen.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Alle dossiers complementeren/ registratie in RX.Enterprise	n.v.t.	Gemeente	☐

Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* ↻ *Onderhanden*

3.02 Facturen en betalen

In dit proces is het aan De BedrijfsvoeringsPartner om zorg te dragen voor juiste registratie van binnenkomende facturen, tijdig in juiste routing brengen, fiscale verantwoording en tijdige betaling. Het toetsen op juistheid van een factuur, juist coderen, onderbouwen van de prestatielevering en het tijdig accorderen is een verantwoordelijkheid welke binnen de gemeente Albrandswaard ligt.

Crediteurenadministratie

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Op basis van een steekproef zijn van nieuwe crediteuren de stamgegevens gecontroleerd. Hiermee de vaststelling dat het proces van aanmaken van nieuwe crediteuren juist gebeurt. Tevens zijn vervallen en verwijderde facturen beoordeeld.

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. In de managementletter 2024 benoemt Deloitte het risico en de, in haar optiek, te geringe opvolging van de bevinding dat bij het aanmaken van een nieuwe crediteur er geen expliciete controle is op juistheid IBAN-nummer. Repressieve controle door middel van een IBAN-check in de betaalapplicatie is eerder onderzocht en toen te duur bevonden. Wel zijn er aanvullende maatregelen reeds ingezet;
 - Elke nieuwe crediteur met een eerste factuur > € 25.000,-- wordt vooraf gecheckt en een printscreen wordt vastgelegd.
 - Bij een wijziging van een bankrekening wordt er ook een naam nummer controle uitgevoerd.

De BedrijfsvoeringsPartner is begin 2025 al gevraagd om de repressieve controle mogelijkheid nader uit te werken, kosten te berekenen en met een voorstel aan Albrandswaard te komen. Wij adviseren dringend om uiterlijk in het derde kwartaal van 2025 een uitgewerkt voorstel te presenteren, waarna (mits instemming en besluitvorming) de IBAN-check nog tijdig geïmplementeerd kan worden voor aanvang boekjaar 2026.

Facturenregistratie tot betaalbaar stellen

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Onzekerheid € 33.176;

De onzekerheid in de steekproef leidt na extrapolatie naar de gehele populatie tot een maximale afwijking van € 2.038.021.

Op basis van een steekproef zijn over de eerste 2 kwartalen 2025 totaal 28 facturen geselecteerd en beoordeeld. Van 7 facturen ontbreekt nog de prestatielevering. Alleen tijdige aanlevering van de prestatielevering kan voorkomen dat dit tot een onrechtmatigheidsfout leidt.

Totaal beoordeelde facturen:	28 stuks
Initieel geen prestatielevering aanwezig:	16 stuks (57%)
Ontvangen na signalering door VIC:	9 stuks

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	- 7 facturen geen/onvoldoende prestatielevering	€ 33.176 (onzeker)	Gemeente	↻
2.	Managementletter 2024	Geen controle op de juistheid IBAN-nummer nieuwe crediteur; voorstel DBP	Geen	DBP	□
3.	Managementletter 2024	Onvoldoende aandacht voor prestatieleveringen en daarmee risico op onrechtmatige betalingen		Gemeente	↻

Legenda: ✓ *Opgelost* □ *Openstaand* ↻ *Onderhanden*

3.03 Memorialen

In de controlewerkzaamheden zijn een tweetal verschillende memoriaalboekingen betrokken;

- Dagboek 19: Aanvraag correctie codering van een ingekomen factuur
- Dagboek 50: Aanvraag correctie codering

Beide soorten correcties dienen via gestandaardiseerde formulieren aangevraagd te worden. In deze formulieren dienen kredietbeheerder en budgethouder akkoord te geven op de mutatie. Autorisatie op correcties dagboek 19 verlopen via Key2Financien en volgen de routes conform factuurafhandeling, hiermee is de accordering vastgelegd, zichtbaar en navolgbaar.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Geen	Geen		✓

Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* ↻ *Onderhanden*

3.04 Treasury

Het gehele proces Treasury toetsen wij tweemaal per jaar. Omdat het aantal transacties gering is wordt er geen steekproef getrokken, maar vindt er een controle plaats over alle uitstaande en aangetrokken leningen en garantstellingen. Daarnaast toetsen wij op juiste toepassing van het schatkistbankieren en juiste liquiditeitsbeheersing. Het tweede controlemoment start na afronding boekjaar 2025.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

In de eerste helft 2025 is 1 nieuwe kortlopende lening aangetrokken. Het proces van aantrekken is rechtmatig verlopen. Er zijn geen langlopende geldleningen aangetrokken. Er zijn geen geldleningen verstrekt of garantstellingen verstrekt. Er wordt gewerkt conform het Treasurystatuut 2024.

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. Deloitte geeft in haar Managementletter 2024 het advies een preventieve controle of beheersmaatregel te borgen inzake het aantrekken van kortlopende kasgeld leningen. Sinds geruime tijd is de werkwijze hierin om maandelijks achteraf een repressieve controle te voeren. De BedrijfsvoeringsPartner heeft dit advies overwogen en aanpassingen doorgevoerd. Bij het beoordelen en accorderen van ontvangen offertes kasgeldleningen gaan treasurer en manager deze gezamenlijk te beoordelen. Juiste toepassing van deze werkwijze toetsen wij en rapporteren in de eerstvolgende rapportage.
2. Ook stelt Deloitte dat de voorspelbaarheid van de liquiditeitsbehoefte te beperkt is. De treasurer is onvoldoende geïnformeerd over grote inkomsten en uitgaven. Inmiddels blijkt dat treasurer en strategisch financieel adviseur van de gemeente maandelijkse afstemming hebben hetgeen daarmee voldoende liquiditeitsinzichten geeft.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Geen bevindingen	Geen		✓
2.	Managementletter 2024	Preventieve controle in plaats van repressieve controle kortlopende leningen	Geen	DBP	↻
3.	Managementletter 2024	Voorspelbaarheid van liquiditeitsbehoefte is te beperkt, de Treasurer is onvoldoende geïnformeerd over grote inkomsten en uitgaven.	Geen	DBP & Gemeente	✓

Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* ↻ *Onderhanden*

3.05 Investeringsen

Het proces Investeringsen toetsen wij tweemaal per jaar. Op basis van een steekproef zijn 4 investeringen geselecteerd. Hiervan stellen wij vast of gemandateerd budget beschikbaar is gesteld, activeringseisen conform BBV-regelgeving juist zijn toegepast en opgevoerde facturen passen binnen de algehele context van de investering.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

In de eerste helft 2025 worden investeringen juist en conform besluitvorming opgevoerd, tussenrapportages geven een steeds actueel beeld van financiële voortgang, juist en conform BBV-activeringseisen.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Geen bevindingen	Geen		✓

- Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* ↻ *Onderhanden*

3.06 Personeel, salarissen, declaraties en mutaties

De controlewerkzaamheden hebben zich gericht op juiste en volledige afhandeling bij;

- indiensttreding nieuwe medewerkers
- uitdiensttreding vertrekkende medewerkers
- mutaties bestaande medewerkers
- declaraties bestaande medewerkers

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Personeelsdossiers zijn volledig, arbeidsovereenkomsten zijn in overeenstemming met salarisbetalingen, mutaties zijn juist verwerkt, declaraties zijn onderbouwd en sluiten aan met uitbetaling.

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. Wij zetten in op aanvullende controlewerkzaamheden inzake aanvullende beloningen (bijvoorbeeld gratificaties) en toelagen (bijvoorbeeld arbeidsmarkt –en functioneringstoelagen). Om daarmee vast te stellen dat deze conform CAO en Personeelshandboek verstrekt worden. In het eerste half jaar 2025 is (nog) weinig sprake van dergelijke beloningen en zijn geen bevindingen geconstateerd, in het tweede half jaar continueren wij onze controles hierop.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Geen bevindingen	Geen		✓

- Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* *Onderhanden*

3.07 Subsidieverstrekking –en vaststelling

De controlewerkzaamheden richten zich op het gehele proces van subsidie aanvraag, subsidieverlening en subsidievaststelling. Wij toetsen op juiste toepassing van de subsidieverordening. De Algemene subsidieverordening van Albrandswaard is de juridische basis voor het verstrekken van subsidies door de gemeente, en beschrijft de algemene regels en voorwaarden waaraan alle subsidieaanvragen moeten voldoen. De verordening regelt onder andere de verschillende subsidievormen en de bevoegdheid om nadere regels te stellen, die bijvoorbeeld via uitvoeringsregels of specifieke subsidieprogramma's worden vastgelegd.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. Het Subsidieregister wordt in Excel gevoerd. Hiermee is sprake van hoge foutgevoeligheid.
2. In de managementletter 2024 benoemt Deloitte de verouderde Algemene subsidieverordening (2010) en het daarmee niet meer accuraat zijn naar hedendaagse standaarden. Uit de termijnagenda van de gemeenteraad blijkt dat een geactualiseerde subsidieverordening nog dit jaar vastgesteld zal worden.
3. Uit de analyse van 1 subsidieaanvraag blijkt dat er meerdere fouten in het proces zijn gemaakt. Bij de aanvraag, de inhoudelijke beoordeling, het opstellen van de beschikking, en de betaalopdracht is niet geconstateerd dat de aanvrager en het bankrekeningnummer niet overeenkwamen. Zowel de financiële afdeling als de kredietbeheerder en de budgethouder hebben deze fouten niet opgemerkt, waardoor het subsidiebedrag aan de verkeerde stichting is overgemaakt. Middels onderlinge verrekening is het ontvangen subsidiebedrag uiteindelijk door de juiste rechtspersoon ontvangen. Aanvullende controle op uitbetalingen aan juiste aanvragers worden uitgevoerd.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Subsidieregister in Excel	Geen	Gemeente	☐
2.	Managementletter 2024	De huidige subsidieverordening geldt al sinds 2010.	Geen	Gemeente	☐
3.	1 ^e VIC rapport	Toets op juistheid uitbetalingen	Nog onbekend	DBP	☐

- Legenda: ☒ Opgelost ☐ Openstaand ☐ Onderhanden

3.08 Grondexploitaties grondtransacties

Voor de controle hanteren we een methode waarbij de grootste grondtransacties op basis van financiële omvang worden geselecteerd. In het eerste halfjaar is 1 controle uitgevoerd met betrekking tot de verkoop van Hof van spui. Verdere controles volgen in de tweede helft van het jaar.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Geen	Geen		✓

Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* *Onderhanden*

3.09 Participatiewet

De Participatiewet heeft als doel heeft om zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Daarnaast regelt de wet de bijstandsuitkering voor degenen die niet in staat zijn om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Wij controleren op dossiers Participatiewet, Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. Beschikkingen BBZ werden door externe partij ondertekend, daarmee niet conform de mandaatregeling. Werkwijze is na constatering direct aangepast.
2. 1 dossier is door de interne controle door autorisatie problemen nog niet voltooid, deze zal in kwartaal 3 alsnog worden getoetst.
3. In de managementletter 2024 benoemt Deloitte dat heronderzoeken in het kader van de Participatiewet beperkt worden uitgevoerd, wat het risico vergroot dat uitkeringen onterecht worden uitbetaald bij veranderde situaties. IB-signalen en Suwinet-controles beperken dit risico wel tot een aanvaardbaar niveau. Daarentegen stelt de Functionaris Gegevensbescherming in haar onderzoeksrapport dat onvoldoende het noodzakelijkheids criterium toegepast wordt bij de gegevensuitwisseling met het Inlichtingenbureau, omdat structureel alle mogelijke signalen van alle bijstandsgerechtigden worden opgevraagd. De gemeente dient hierop beleid te maken.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Niet gemandateerde ondertekening beschikkingen BBZ	Geen	Gemeente	✓
2.	Managementletter 2024	Periodieke heronderzoeken verkennen.	Geen	Gemeente	↻
3.	Functionaris Gegevensbescherming	Ontwikkel beleid op gebruik Suwinet	Geen	Gemeente	□

Legenda: ✓ Opgelost □ Openstaand ↻ Onderhanden

3.10 Wet maatschappelijke ondersteuning

De WMO zorgt ervoor dat mensen met een beperking of ziekte de juiste ondersteuning krijgen om zelfstandig te kunnen blijven functioneren en mee te doen in de maatschappij. De wet regelt dat gemeenten hiervoor verantwoordelijk zijn en de benodigde hulp, zoals hulp bij het huishouden, dagbesteding of hulpmiddelen, aanbieden. Wij controleren op verstrekkingen middels Zorg in natura en Persoonsgebonden budget.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Onzekerheid: € 4.665

De vereiste PGB toets ontbreekt in 1 dossier. De PGB toets welke de budgetbeheerder moet afleggen. De PGB-toets is een beoordeling of iemand zelfstandig een persoonsgebonden budget (PGB) kan beheren, inclusief de bijbehorende administratieve en financiële taken. Alsnog afleggen en toevoegen van de toets lost deze bevinding op. Aanvullende controlewerkzaamheden worden uitgevoerd om te bepalen in hoeverre dit een incident betreft.

- Onzekerheid: potentieel substantieel

De gemeente is niet zelf de ontvanger van de zorg, waardoor de vaststelling van de daadwerkelijk geleverde prestatie vaak afhankelijk is van de gegevens die door de zorgaanbieders worden aangeleverd. Dit leidt tot diverse uitdagingen, zoals de controle op de juistheid van de declaraties, het waarborgen van de kwaliteit van de geleverde zorg en het respecteren van de privacy van de cliënten. Onderzoek en initiatieven lopen om hierop op efficiënte wijze een afdoende onderbouwing van de prestatielevering te kunnen waarborgen.

- Onzekerheid: omvang onbekend

1 dossier is niet te beoordelen wegens ontbrekende informatie; Het betreffende dossier uit 2009 kan niet inhoudelijk beoordeeld worden vanwege het ontbreken van informatie. Het dossier dateert uit 2009 en is niet meer in het archief aanwezig. Aanvullende controlewerkzaamheden zijn ook hierop ingericht en worden uitgevoerd.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Ontbrekende PGB-toets; aanvullende controle	€ 4.665 (onzekerheid)	DBP & Gemeente	☐
2.	1 ^e VIC rapport	Waarborgen prestatieleveringen	Substantieel	Gemeente	☐
2.	1 ^e VIC rapport	Herbeoordeling en aanvullende controle	Onbekend	DBP & Gemeente	☐

Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* ☐ *Onderhanden*

3.11 Jeugdwet

De Jeugdwet regelt jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering voor kinderen en jongeren tot 18 jaar. Gemeenten zijn hierdoor verantwoordelijk voor de hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders bij opvoed- en opgroei problemen, psychische problemen en stoornissen, met als doel hen zo snel en dichtbij mogelijk te helpen. De GRJR, oftewel de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond, koopt namens de deelnemende gemeenten specialistische jeugdhulp in. Hierdoor wordt de inkoop van jeugdhulp efficiënter en zorgen de gemeenten samen voor een breder en passender aanbod van zorg voor kinderen en jongeren. Wij controleren op verstrekkingen middels Zorg in natura en Persoonsgebonden budget (door de gemeente) en verstrekking via de GRJR..

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Onzekerheid: onduidelijk / potentieel substantieel

De betaling aan de zorgverlener verloopt via de GRJR. Tot 2024 waren de kosten voor ingekochte jeugdhulp, die voortvloeien uit besluiten van de gemeenten, onderdeel van de jaarrekening van de GRJR. Nu worden deze lasten direct in de jaarrekeningen van de individuele gemeenten verantwoord. De deelnemende gemeenten moeten nu zelf de rechtmatigheid van de jeugdzorglasten in hun eigen administraties controleren. Na overleg tussen Team Control van DBP en de GRJR is bevestigd dat de financiële overzichten voldoende basis bieden voor een adequate financiële controle, uitkomsten hiervan worden in de volgende rapportage gepresenteerd.

- Onzekerheid: onduidelijk / potentieel substantieel

De gemeente is niet zelf de ontvanger van de zorg, waardoor de vaststelling van de daadwerkelijk geleverde prestatie vaak afhankelijk is van de gegevens die door de zorgaanbieders worden aangeleverd. Dit leidt tot diverse uitdagingen, zoals de controle op de juistheid van de declaraties en het waarborgen van de kwaliteit van de geleverde zorg. Onderzoek en initiatieven lopen om op efficiënte wijze een afdoende onderbouwing van de prestatielevering te kunnen waarborgen.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Aansluiting/verificatie betalingen door GRJR organiseren	Substantieel	DBP & Gemeente	↻
2.	1 ^e VIC rapport	Waarborgen prestatieleveringen	Substantieel	Gemeente	□

Legenda: ✓ Opgelost □ Openstaand ↻ Onderhanden

3.12 Europese aanbestedingen

Team Inkoopadvies voert 2 keer per jaar een crediteurenscaan uit. De eerste scan vindt plaats in augustus 2025. In januari 2026 wordt de slotscan over 2025 uitgevoerd. De scan heeft als primair doel een check op rechtmatig aanbesteden door de gemeente Albrandswaard. Op de initiële (IC) beoordeling door team Inkoopadvies heeft vervolgens een onafhankelijke (VIC) toets plaatsgevonden. De bevindingen hebben betrekking op de periode januari tot augustus 2025.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid; wel risico

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. Onder de BAR-organisatie is een Europese aanbesteding gehouden voor technische gebruiksmaterialen. Deze overeenkomst liep tot 31-8-2024. Ook in 2025 zijn er facturen voor technische gebruiksmaterialen betaald aan deze leverancier, echter niet dermate substantieel dat dit aanbestedingsgrenzen overschrijdt. In 2025 is er geen onderliggende overeenkomst. Actie is inmiddels ingezet om dit juist te organiseren.
2. In de managementletter 2024 attendeert Deloitte op meer bewustwording inzake de aanbestedingsplicht en het gebonden zijn aan aanbestedingsrichtlijnen. Er ontstaat een risico op onrechtmatige inkoopcontracten, tevens geeft het contractregister een onvolledig beeld. Samen met Team Inkoopadvies wordt in 2025 nieuw inkoopbeleid opgesteld. Daarnaast is aan Team Inkoopadvies gevraagd een opleidings- en bewustwordingstraject te ontwikkelen wat we gezamenlijk gaan uitrollen in het laatste kwartaal.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Formaliseren afgelopen overeenkomst technische gebruiksmiddelen.	Geen	Gemeente	
2.	Managementletter 2024	Vergroten bewustwording aanbestedingsplicht	Geen	DBP & Gemeente	

Legenda: *Opgelost* *Openstaand* *Onderhanden*

3.13 Fiscale jaarkalender / horizontaal toezicht

In het kader van het Horizontaal Toezicht van de Belastingdienst is een fiscale actielijst met uit te voeren acties en verbetermaatregelen gemaakt. Er zijn incidentele/eenmalige acties en structurele/terugkerende fiscale acties. In aanvulling op deze actielijst is een fiscale jaarkalender opgesteld. Door de structurele en terugkerende fiscale acties uit de actielijst op te nemen in een fiscale jaarkalender en de voortgang hiervan te monitoren kunnen de organisaties borgen dat alle fiscaal terugkerende acties worden uitgevoerd.

De voortgang van de fiscale kalender is beoordeeld. Vastgesteld is dat op alle punten voortgang is die onderbouwd zijn door onderliggende documenten. Daar waar een termijn niet gehaald is zijn voldoende onderbouwingen aanwezig waarom een punt nog open staat. Per organisatie zijn er twee steekproeven uitgevoerd over verschillende deelonderwerpen.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Geen bevindingen	Geen	Gemeente	✓

- Legenda: ✓ *Opgelost* ☐ *Openstaand* *Onderhanden*

3.14 Wagenparkbeheer

Binnen de gemeente Albrandswaard geldt een duidelijk verbod op het privégebruik van dienstvoertuigen. Deze voertuigen worden uitsluitend ingezet voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en zijn alleen beschikbaar voor medewerkers die hiervoor expliciet zijn geautoriseerd. Dit verbod is opgenomen in het gemeentelijk beleid en vormt een belangrijk uitgangspunt in het kader van integriteit, fiscale verantwoordelijkheid en doelmatig gebruik van gemeentelijke middelen.

Iedere medewerker die gebruik mag maken van een dienstvoertuig, ondertekent een Dienstvoertuigenovereenkomst. Hierin wordt formeel vastgelegd dat het voertuig uitsluitend voor zakelijk gebruik wordt ingezet. Deze overeenkomst wordt bewaard in het personeelsdossier. De verantwoordelijkheid voor het aanmelden van medewerkers voor deze procedure ligt bij de leidinggevende van het team waarin de medewerker werkzaam is.

Bevindingen VIC-controle:

Rechtmatigheid:

- Geen onrechtmatigheid;

Bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid:

1. In sommige ritten ontbrak de naam van de bestuurder als gevolg van de gefaseerde overstap van het oude 2G-netwerk naar het nieuwe 4G-netwerk. Gedurende deze overgangsperiode was de registratie tijdelijk verdeeld over twee systemen, waardoor op sommige momenten gegevens van ritten of bestuurders ontbraken in de administratie.
2. Bij indiensttreding is onvoldoende bekendheid bij leidinggevenden dat in geval een nieuwe medewerker dienstvoertuigen zal gaan gebruiken dit kenbaar gemaakt moet worden bij de wagenpark beheerder. Hierdoor ontbreekt een ondertekende Dienstvoertuigenovereenkomst, is de toegangstag niet gekoppeld aan de beveiligde kast met dienstvoertuig sleutels en ontbreekt juiste registratie van bestuurder/gebruiker. Geadviseerd wordt om gebruik van dienstvoertuigen in het proces indiensttreding op te nemen.

Status bevindingen en opvolging

Nr.	Bron	Bevinding	Rechtmatigheid	Actiehouder	Status
1.	1 ^e VIC rapport	Gebruik dienstvoertuigen integreren in indiensttredingsproces.	Geen	DBP	☐

- Legenda: ☒ Opgelost ☐ Openstaand ☒ Onderhanden

4 Misbruik & Oneigenlijk gebruik en Fraude

In deze halfjaarsrapportage hebben wij eveneens aandacht voor Misbruik & Oneigenlijk gebruik en Fraude. Onze controlewerkzaamheden bevatten expliciete onderdelen van M&O en Fraude, maar dit betekent niet dat wij primair bezig zijn om M&O en Fraude op te sporen.

4.01 Misbruik & Oneigenlijk gebruik

Niet elk proces kent evenveel risico's voor misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). In onze VIC controles bepalen we op basis van een risicoanalyse tot hoe ver onze toetsing reikt. De rapportage Misbruik en Oneigenlijk gebruik gaat wel verder en geeft adequate verbeterpunten om op te gaan laten pakken door de organisatie.

4.02 Fraude

Zoals in het controleplan en blijkt uit de rapportages van de VIC controles hebben wij materiële stromen en risico's afgedekt met een VIC. Daarmee is niet gesteld dat een fraude niet ontdekt kan zijn, immers de fraudeur heeft altijd intentie en bekwaamheid om zijn handelen te verhullen. Uit onze controles en gesprekken die wij gevoerd hebben is er geen aanleiding om te veronderstellen dat er in deze rapportage periode fraudes zijn gepleegd.

Bijlage 1: Totaal overzicht status (voorgaande) bevindingen

1.1 Totaal overzicht onrechtmatigheden / onzekerheden

Proces	Verantwoordelijke	Organisatie	Toelichting	Status
Facturen	Budgethouders	Albrandswaard	Aanleveren 7 prestatieleveringen	
WMO	Proceseigenaar	Albrandswaard	PGB-toets complementeren	
WMO	Proceseigenaar	Albrandswaard	Heronderzoek naar dossier 2009	
WMO	Team Control & Proceseigenaar	DBP & Albrandswaard	Efficiënte onderbouwing prestatieleveringen	
Jeugdwet	Team Control & Proceseigenaar	DBP & Albrandswaard	Efficiënte onderbouwing prestatieleveringen	
Jeugdwet	Team Control & Proceseigenaar	DBP & Albrandswaard	Verificatie betalingen via GRJR	

Legenda:

✓ *Opgelost*

 Openstaand

 Onderhanden

1.2 Totaal overzicht bevindingen zonder gevolgen rechtmatigheid

Proces	Verantwoordelijke	Organisatie	Toelichting	Status
MVO en EVO	Managers	Albrandswaard	Complementeren 5 inkoopdossiers in RX zaaksysteem	
Facturen	Cluster Financien& Rechtmatigheid	DBP	IBAN-check onderzoeken/ implementeren	
Treasury	Cluster Financien& Rechtmatigheid	DBP	Overwegen repressieve beheersmaatregel kortlopende leningen	
Treasury	Cluster Financien& Rechtmatigheid	DBP & Albrandswaard	Informatiepositie Treasurer vergroten	
Personeel	Team Control	DBP	Controles inzake aanvullende beloningen en toelagen	
Subsidies	Proceseigenaar	Albrandswaard	Subsidieverordening (2010) actualiseren	
Subsidies	Proceseigenaar	Albrandswaard	Subsidieregister in Excel uitfaseren	
Participatiewet	Proceseigenaar	Albrandswaard	Periodieke heronderzoeken verkennen	
Participatiewet	Proceseigenaar	Albrandswaard	Beleid omtrent gebruik Suwinet ontwikkelen	
EU-aanbestedingen	Team Inkoopadvies	DBP & Albrandswaard	Bewustwording inkoop –en aanbestedings richtlijnen vergoten	
EU-aanbestedingen	Budgethouders	Albrandswaard	Formaliseren overeenkomst technische gebruiksmiddelen	

Wagenpark beheer	Cluster Mens & Faciliteiten	DBP & wagenpark beheerder	Gebruik dienstvoertuig in indienstredings proces opnemen	☐
-------------------------	--------------------------------	------------------------------	--	--------------------------

Rapportage Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) van gemeentelijke voorzieningen

1e halfjaar 2025

Figuur 1 Onderscheid diverse begrippen

**MISBRUIK EN
ONEIGENLIJK GEBRUIK**

**1 VAN DE
9 CRITERIA**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Stand van zaken 2024.....	3
3. Bevindingen 1e halfjaar 2025.....	3
4. Aanvullende bevindingen	4
5. Verantwoording in de jaarrekening.....	4
6. Preventie en handhaving.....	4
7. Verbeterpunten	5
8. Eindconclusie	6
9. Afwegingskader voor oneigenlijk gebruik en misbruik	6
10. Verantwoording in de jaarrekening	7
11. Evaluatie	7
Bijlage 1 – Relevante regelgeving nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik	8

1. Inleiding

Deze rapportage bevat de bevindingen over misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) van gemeentelijke regelingen, middelen en eigendommen van de gemeente Albrandswaard over de periode januari tot en met juni 2025.

M&O is één van de drie criteria waarop het college verplicht is te rapporteren in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Deze drie criteria zijn: het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik. Deze maken op hun beurt deel uit van de negen toetsingscriteria waarop de accountant de getrouwheid en rechtmatigheid toetst.

Voor dit rapport is gebruikgemaakt van dataonderzoek en gesprekken met medewerkers van de betrokken afdelingen. De organisatie bevindt zich in opbouw; nog niet alle rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn geborgd. Deze rapportage brengt in kaart welke stappen zijn gezet en welke nog nodig zijn om het criterium M&O goed in beeld te krijgen. We hebben in 2024 voor het eerst bevindingen gerapporteerd, dus kijken niet alleen vooruit, maar ook even terug naar de voortgang op die bevindingen.

2. Stand van zaken 2024

Uit de rapportage over 2024 bleek dat diverse regelingen binnen het sociaal domein onvoldoende waren ingebed in de nieuwe organisatie. Met name toezicht en handhaving op sociale uitkeringen en verstrekkingen werden niet actief opgepakt, mede doordat toezichthouders en handhavers formeel niet waren aangewezen.

Daarnaast bleek het proces rondom signalen van het Inlichtingenbureau niet effectief ingericht; signalen werden niet structureel opgevolgd. De Functionaris Gegevensbescherming concludeerde dat het noodzakelijkheidscriterium onvoldoende werd toegepast bij gegevensuitwisseling, wat leidde tot onnodige verwerking van persoonsgegevens.

Er was wel beleid beschikbaar voor toezicht, handhaving, terugvordering en verhaal, maar deze werd slechts gedeeltelijk uitgevoerd.

3. Bevindingen 1e halfjaar 2025

In het eerste halfjaar van 2025 is vastgesteld dat de situatie grotendeels onveranderd is gebleven. Er zijn 3 meldingen in het kader van de Participatiewet en 1 melding onder de Wmo geregistreerd, maar deze zijn niet opgepakt wegens het ontbreken van handhavingscapaciteit.

Er staan 14 werkprocessen Boete en Handhaving open die wachten op opvolging. Hoewel klantmanagers signalen van het Inlichtingenbureau oppakken tot aan de drempel van handhaving, blijft opvolging uit. De noodzakelijke functies rondom handhaving zijn nog steeds niet formeel ingericht.

De borging van toezicht op prestatielevering binnen de Wmo en Jeugd laat vooruitgang zien door betere controles, maar structurele borging van toezichthoudende rollen ontbreekt nog.

4. Aanvullende bevindingen

Het proces bij Burgerzaken kent knelpunten in functiescheiding bij aanvraag, scanning en uitgifte van reisdocumenten. In 20% van de gevallen is dit niet realiseerbaar; dit wordt ondervangen door het invullen van C17-formulieren.

Er ontbreekt nog een actueel handavingsuitvoeringsplan 2025–2026. Wel is op 25 maart 2025 het beleidsplan vergunningverlening en handhaving vastgesteld, dat echter nog moet worden gepubliceerd.

Kamergewijze bewoning wordt geconstateerd in de praktijk, maar hiervoor ontbreekt handavingsbeleid. De Landelijke Aanpak Adreskwaliteit wordt grotendeels opgepakt, mede dankzij de inzet van de backoffice BRP.

De opheffing van het Lokaal Informatie Overleg (LIO) per 1 januari 2024 heeft geleid tot minder structurele samenwerking tussen ketenpartners. In het actieplan Veilig 2025 is het herstel van het LIO voorzien in 2026.

5. Verantwoording in de jaarrekening

De constatering dat meldingen niet worden onderzocht, leidt tot een onduidelijkheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Hoewel er (nog) geen sprake is van geconstateerde financiële fouten, moet deze onduidelijkheid conform de Kadernota Rechtmatigheid 2024 worden vermeld.

Er wordt geen sprake geacht van financiële gevolgen, maar procesmatig is er sprake van tekortkomingen die in de paragraaf bedrijfsvoering thuishoren.

6. Preventie en handhaving

Preventieve maatregelen zijn ondergebracht in aanvraagformulieren, voorlichting en controles vooraf. Repressieve maatregelen omvatten sancties en handhaving, waarvoor beleid is opgesteld.

Jaarlijks worden beleidsregels geëvalueerd. De maatregelen per regeling zijn uitgewerkt in beleidsdocumenten. Deze evaluatie over het eerste halfjaar 2025 past binnen die systematiek.

7. Verbeterpunten

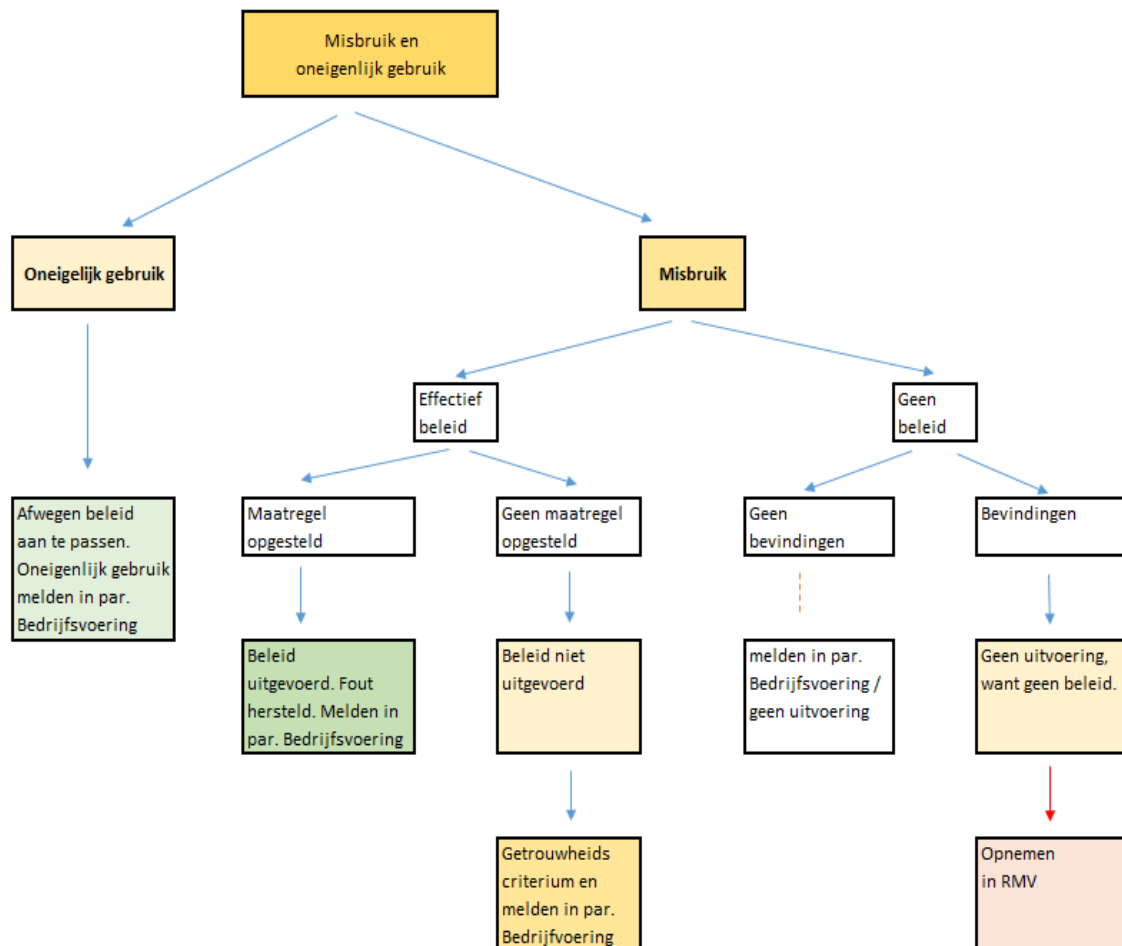
Regeling	Bevinding	Aanbeveling
Toezicht en Handhaving sociale uitkeringen	Er wordt minimaal vanaf oktober 2024 geen opvolging gegeven aan meldingen en opgeboekte processen.	De rol en taak beleggen.
	Vanaf september 2020 is er een vastgesteld beleidsplan Toezicht en Handhaving sociaal domein op zowel de PW, WMO als Jeugdwet. Dit beleid is niet ingevuld in de praktijk.	De rol en taak beleggen. Eventueel anticiperen op de ontwikkelingen in de Participatiewet die op stapel staan. De uitgangspunten van de Participatiewet veranderen op termijn.
	Vanaf 2022 ligt er een rapport van de FG over het gebruik van het Inlichtingenbureau.	Maak beleid op het inzetten van het IB (Inlichtingenbureau).
Jaarplan Vergunningverlening Toezicht en Handhaving	Er ligt een concept Uitvoeringplan 2025-2026 voor Albrandswaard waarin prioritering mee wordt gegeven aan het handhavingsbeleid dat de gemeente wil voeren.	Het Uitvoeringplan 2025-2026 daadwerkelijk in Q3 door het college laten vaststellen.
	Gemeentelijk beleid staat kamergewijs verhuren niet toe. In de praktijk zijn situaties van o.a. arbeidsmigranten die als dan niet illegaal met elkaar in woningen en bedrijfspanden verblijven.	Als beleid niet wordt aangepast, dan op handhaven.
Lokaal Informatie Overleg (LIO)	Het ontbreekt vanaf 1-1-2024 aan een LIO waarin o.a. burgerzaken, het sociaal domein, OOV en andere ketenpartners participeren.	Start met de inrichting van een LIO. Houdt daarbij rekening met de spelregels rondom delen van gegevens in het kader van de AVG. In het actieplan Veilig is dit als actie opgenomen. Implementatie is gepland in Q4 2025.
Vastgestelde notitie Misbruik en Oneigenlijk gebruik	De bijlage is niet up-to-date.	Bijlage zoals aan dit document is toegevoegd als vervangende bijlage vaststellen.

8. Eindconclusie

Op basis van de bevindingen in het eerste halfjaar 2025 is vastgesteld dat het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen aanwezig is, maar de uitvoering op cruciale onderdelen achterblijft. Meldingen worden niet opgevolgd, handhavingstaken zijn niet belegd en de functiescheiding bij Burgerzaken is beperkt werkbaar.

Hoewel geen directe financiële fouten zijn vastgesteld, is er wel sprake van onduidelijkheid in de rechtmatigheid en van risico's op toekomstige onrechtmatigheden. Rapportage hierover in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening 2025 is noodzakelijk, met daarbij geformuleerde verbetermaatregelen. Zie het afwegingskader hieronder in paragraaf 9.

9. Afwegingskader voor oneigenlijk gebruik en misbruik

10. Verantwoording in de jaarrekening

In deze tabel is weergegeven wat het effect is van een afwijking van wet- en regelgeving en de consequenties voor de rechtmatigheidsverantwoording.	Niet Opnemen in de RMV	Wel Opnemen in de RMV
Bepalingen in de wet- en regelgeving worden niet nageleefd (voorwaarden criterium), maar dit kan geen direct financiële consequenties hebben die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen.	X	
Bepalingen uit de wet- en regelgeving worden niet nageleefd (voorwaarden criterium), en hieruit kunnen directe financiële consequenties voortvloeien die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen.		X
Er zijn geen effectieve M&O maatregelen en mede als gevolg daarvan zijn rechtmatigheidsafwijkingen en/of onduidelijkheden geconstateerd die geen consequenties hebben voor getrouwe beeld aspecten van jaarrekeningposten.		X
Er zijn geen effectieve M&O maatregelen, maar ondanks dat zijn er geen fouten en/of onduidelijkheden geconstateerd.	X	

11. Evaluatie

Jaarlijks moet het Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium verantwoord worden in de rechtmatigheidsverantwoording zoals het college die opstelt in de jaarrekening. Minimaal 2 keer per jaar worden de beleidsregels op dit thema geëvalueerd en verbeterpunten en aanbevelingen gedaan.

De nu voorliggende rapportage ziet op de periode januari tot en met juni 2025 en voldoet daarmee aan de opgestelde evaluatiecriteria.

Bijlage 1 – Relevante regelgeving nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Verordening / regeling	Vastgesteld door	Op:	Datum inwerkingtreden
1e gewijzigde Algemene subsidieverordening Albrandswaard 2010	Raad	29-11-2010	10-12-2010
Handhavingsbeleidsplan WABO 2019-2023 Albrandswaard	College	11-12-2018	30-03-2019
Handhavingsbeleidsplan Omgevingswet/ BRIKS-taken 2024-2028	College	25-3-2025	Niet gepubliceerd
Integraal Veiligheidsplan 2025-2028 Albrandswaard	Raad	16-12-2024	04-01-2025
Beleidsregel voor toepassing van de Wet BIBOB 2023	College	04-07-2023	19-07-2023
Informatiebeveiligingsbeleid	College	30-06-2020	30-06-2020
Handhaving en afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ	Raad	02-11-2020	18-12-2020
Beleidsregels bestuurlijke boete PW, IOAW en IOAZ 2023 Albrandswaard	College	4-7-2023	01-01-2023
Beleidsregels terugvordering & verhaal 2023	College	4-7-2023	01-01-2023
Regeling tegemoetkoming kosten kinderopvang 2023	College	4-7-2023	01-01-2023
Beleidsregel Damocles	Burgemeester	23-1-2018	14-3-2018
Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)			
Beleidsregel Wet aanpak woonoverlast 2018	Burgemeester	6-3-2018	24-3-2018
Handhavingsbeleid opkoop- en verkoopregister	Burgemeester	14-12-2021	23-9-2022
Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	Raad	19-1-2021	1-1-2021

Controleverordening gemeente Albrandswaard 2025

Besluit van de raad van de gemeente Albrandswaard tot vaststelling van de Verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet) gemeente Albrandswaard 2025 (Controleverordening gemeente Albrandswaard 2025).

De raad van de gemeente Albrandswaard;
gelezen het voorstel van het college van 11 november 2025;
gelet op artikel 213, eerste lid, van de Gemeentewet;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet) gemeente Albrandswaard 2025 (Controleverordening gemeente Albrandswaard 2025).

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a) accountant: een door de raad aangewezen accountant als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet;
- b) accountantscontrole: controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening door de accountant;
- c) Auditcommissie: een door de raad ingestelde commissie samengesteld uit leden van de gemeenteraad die over alle zaken gaat die de raad en de accountant aangaan;
- d) College: het college van burgemeester en wethouders;
- e) deelverantwoording SiSa: een in opdracht van de raad ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een deel van de gemeentelijke organisatie, welke verantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening;
- f) jaarrekening: jaarrekening van de gemeente als bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet;
- g) managementletter: verslag van de accountant gericht aan het bestuur met belangrijke bevindingen en adviezen voor verbetering van de interne beheersing, de IT-omgeving en actuele ontwikkelingen;
- h) raad: gemeenteraad;
- i) rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het college waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

- 1. De accountantscontrole wordt opgedragen aan een door de raad te benoemen accountant. De benoeming van de accountant geschiedt voor een periode van **4** jaar (exclusief mogelijke verlenging).
- 2. Het college bereidt in overleg met de raad de aanbesteding van de accountantscontrole voor.
- 3. De raad stelt voor de aanbesteding van de accountantscontrole het programma van eisen vast. Het programma van eisen bevat voor de jaarlijkse accountantscontrole in ieder geval:
 - a. de toe te passen goedkeuringstoleranties bij de accountantscontrole, de verantwoordingsgrens en afwijkende rapportagegrenzen;
 - b. de apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen omvangsbases; en goedkeuringstoleranties en afwijkende rapporteringstoleranties;
 - c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
 - d. de aanvullende uit te voeren tussentijdse controles;

- e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering zoals de managementletter;
 - f. de posten van de jaarrekening met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn accountantscontrole specifiek aandacht dient te besteden;
 - g. de gemeentelijke producten of organisatieonderdelen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn accountantscontrole specifiek aandacht dient te besteden.
- 4. In afwijking van het derde lid, aanhef, kan de raad in het programma van eisen opnemen, dat de raad jaarlijks voorafgaand aan de accountantscontrole in overleg met de accountant de onder f en g genoemde onderdelen vaststelt.
 - 5. De raad stelt de selectiecriteria en per selectie criterium de bijbehorende wegingsfactoren vast.

Artikel 3. Overige controles en opdrachten

- 1. Het college kan de door de raad benoemde accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de doelmatigheid en doeltreffendheid als bedoeld in Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Albrandswaard 2023 (artikel 213a Gemeentewet) voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het college informeert de raad vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.
- 2. Het college draagt zorg voor de uitvoering van het beleid betreffende de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries. Het college is voor de controle van de rechtmatige besteding van specifieke uitkeringen bevoegd de opdracht te verlenen aan een andere dan de door de raad benoemde accountant, indien dit in het belang van de gemeente is.
- 3. Het college draagt zorg voor de verantwoording aan derden ((Belastingdienst, ABP, Sociale verzekeringsbank, CBS, e.d.) en neemt hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Indien een deel van deze vereisten moet worden uitgevoerd door een accountant, is het college bevoegd hiervoor de opdracht verlenen aan een andere dan de door de raad benoemde accountant, indien dit in het belang van de gemeente is.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

- 1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening:
 - a. De wijze waarop de accountantscontrole wordt ingericht, alsmede de frequentie, de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden. De accountant vraagt voorafgaand aan de accountantscontrole de benodigde dossierstukken schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie;
 - b. De accountant kan de werkzaamheden in het kader van de accountantscontrole ook zonder vooraankondiging uitvoeren. De voor de controle benodigde dossierstukken vraagt de accountant zoveel mogelijk vooraf schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie;
- 2. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant, de Auditcommissie en vertegenwoordigers van de gemeente.

Artikel 5. Informatieverstrekking door college

- 1. Het college is verantwoordelijk voor de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording, conform de geldende wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor accountantscontrole.
- 2. Het college draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende bescheiden voor de accountant ter inzage liggen en toegankelijk zijn.

3. Bij de jaarrekening bevestigt het college schriftelijk aan de accountant, dat alle bij het college bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.
4. Het college overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voor uiterlijk 1 juni aan de raad.
5. Het college overlegt de managementletter met een reactie vanuit het college aan de raad.
6. Alle informatie die na afgifte van de accountantsverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in de raad beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het college aan de raad en de accountant gemeld.
7. De accountant maakt voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording door het college zo veel mogelijk gebruik van het namens het college uitgevoerde onafhankelijke onderzoek.
8. De accountant maakt in de accountantscontrole zo veel mogelijk gebruik van de aanwezige interne beheersing van de werkzaamheden van de interne auditfunctie van de gemeente en stimuleert door een zo veel mogelijke organisatiegerichte accountantscontrole de verdere kwaliteitsverbetering en professionalisering.

Artikel 6. Toegang tot informatie door accountant

1. Het college draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden toegang heeft tot alle relevante werkplaatsen van de gemeente.
2. De accountant is bevoegd om van alle in de gemeentelijke organisatie werkende personen mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het college draagt er zorg voor, dat de in de gemeentelijke organisatie werkende personen hieraan hun medewerking verlenen.
3. Het college draagt er zorg voor, dat alle in de gemeentelijke organisatie werkende personen zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over het gevoerde financiële beheer, de getrouwheid van zowel het financiële beeld als de verklaring omtrent de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten.

Artikel 7. Rapportering door accountant

1. De rapporteringsgrens van bevindingen is ter oordeelsvorming van de accountant.
2. Indien de accountant bij een accountantscontrole tot het oordeel komt dat de rechtmatigheidsverantwoording door het college niet getrouw is, dan wel afwijkingen constateert die op zichzelf leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende controleverklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan de raad en zendt een afschrift hiervan aan het college.
3. In aanvulling op het verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde controles verslag uit over zijn bevindingen die niet van bestuurlijk belang zijn aan de daarvoor in aanmerking komende ambtenaren.
4. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan de raad door de accountant aan het college voorgelegd met de mogelijkheid voor het college om op deze stukken te reageren.
5. De accountant bespreekt voorafgaand aan de raadsbehandeling van de jaarstukken het verslag van bevindingen met de Auditcommissie.

Artikel 8. Intrekking oude regeling

Het controleprotocol 2023-2024 Albrandswaard wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treedt en op de begroting, jaarrekening en jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar dat samenvalt met het jaar waarin deze verordening in werking treedt.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening en de SiSa deelverantwoordingen van het verslagjaar 2025 en later.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Controleverordening gemeente Albrandswaard 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 15 december 2025.

de griffier,

de voorzitter

drs. Leendert Groenenboom

drs. Cees Pille

Artikelsgewijze toelichting Controleverordening gemeente Albrandswaard 2025

Algemeen

Artikel 213 van de Gemeentewet verplicht de raad bij verordening regels vast te stellen voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Door middel van de Verordening controle financiële beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) stelt de raad de kaders voor de accountantscontrole, gebruik makend van de mogelijkheden die artikel 213 van de Gemeentewet en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (hierna: Bado) daartoe bieden.

Het is de raad die de accountant voor de controle van de jaarrekening aanwijst. In het voortraject voor de aanwijzing – de aanbesteding – is het college nauw betrokken. Het college kan daarnaast extra opdrachten aan dezelfde of een andere accountant verstrekken.

Wanneer de opdracht is verleend, bepaalt de accountant binnen de kaders van de opdracht, op welke wijze hij de controle uitvoert. Uiteraard vindt hierover wel periodiek overleg plaats, zodat afgestemd kan worden met betrokkenen en andere onderzoeken en controles.

Voor een goede uitvoering van en rapportage over de controle, hebben het college en de accountant verschillende rechten en plichten. Zo moet het college ervoor zorgen dat de accountant alle informatie krijgt die hij nodig heeft om de controle uit te voeren. De accountant, aan de andere kant, zorgt dat betrokkenen tijdig worden geïnformeerd over bevindingen. Verder heeft het college een eigenstandige informatieplicht richting de raad.

Relatie met de rechtmatigheidsverantwoording door het college

Vanaf boekjaar 2023 neemt het college een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld. Waar de accountant voorheen een oordeel vormde over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarverslaggeving, beperkt de accountant zich nu tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording). De accountant geeft vanaf dit moment dus geen afzonderlijk oordeel meer over de rechtmatigheid.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen de raad en het college, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kaderstellende en controlerende rol van de raad op dit vlak te versterken.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording toetst de accountant uitsluitend of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. Dit betekent onder meer dat afwijkingen van rechtmatigheid (voor zover deze niet tevens van invloed zijn op het getrouwe beeld), geen invloed hebben op de strekking van de controleverklaring. Hierdoor kan het bijvoorbeeld voorkomen dat er omvangrijke afwijkingen van rechtmatigheid opgenomen zijn in de rechtmatigheidsverantwoording van het college, terwijl de strekking van de controleverklaring toch goedkeurend is, omdat de omvangrijke rechtmatigheidsfouten getrouw opgenomen zijn in de rechtmatigheidsverantwoording.

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 1. Definities

In artikel 213, vijfde lid, van de Gemeentewet is bepaald dat de accountant verslag uitbrengt aan de raad met een afschrift aan het college. Men kan ervoor kiezen dat de accountant, uit hoofde van zijn natuurlijke adviesfunctie, ook een zogenoemde managementletter uitbrengt met meer gedetailleerde bevindingen die niet direct de verklaring raken. De accountant kan daar aanbevelingen voor verbeteringen aan toevoegen met betrekking tot de interne beheersing, de IT-omgeving en actuele ontwikkelingen. Een dergelijke managementletter is uiteraard bestemd voor het management van het gemeentelijk apparaat en het college.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

Na afloop van ieder begrotingsjaar moet het college verantwoording afleggen aan de raad over het gevoerde bestuur door overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag (artikel 197, eerste lid, van de Gemeentewet). Voor het overleggen van deze stukken aan de raad moet de jaarrekening door een bevoegd accountant zijn gecontroleerd (artikel 197, tweede lid, van de Gemeentewet). Artikel 2 regelt de opdrachtverlening van de accountantscontrole van de jaarrekening. In de opdrachtverlening kan de raad aandachtspunten meegeven aan de accountant die de raad nader belicht wil zien.

Eerste lid

Artikel 213 van de Gemeentewet geeft aan dat raad een of meerdere accountants aanwijst. Hierbij wordt verwezen naar de kwaliteitseisen zoals die zijn geformuleerd in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Het moet gaan om een registeraccountant of een Accountant-Administratieconsulent ten aanzien van wie in het accountantsregister een aantekening is geplaatst.

Door gebruikmaking van deze bevoegdheid kan de raad zijn controlerende rol richting de organisatie versterken. De periode van de verbintenis met de accountant voor de controle van de jaarrekening is ook vastgelegd in het eerste lid. Dit impliceert niet dat daarna van accountant wordt gewisseld. De accountant maakt bij de nieuwe aanbesteding wederom kans op de opdracht. Een raad die per periode wil wisselen van controlerend accountant zal hierbij met de aanbesteding rekening moeten houden, door de controlerend accountant van de afgelopen periode uit te sluiten.

Tweede lid

Het tweede lid dicht een uitvoerende rol toe aan het college. De raad heeft een kaderstellende rol; hij stelt de selectiecriteria vast op basis waarvan de keuze voor de accountant wordt bepaald. In de praktijk stellen afgevaardigden namens het college het programma van eisen (in concept) op. Na aanwijzing door de raad is het de burgemeester die de overeenkomst voor de accountantscontrole met de accountant sluit. De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in en buiten rechte, zie artikel 171, eerste lid, van de Gemeentewet.

Derde lid, onder a

Voor de accountantscontrole is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) van toepassing, zoals vastgesteld door de minister op grond van artikel 213, zesde lid, van de Gemeentewet. Dit besluit bevat bepalingen over onder meer de omvangsbasis, de goedkeuringstoleranties voor de accountantsverklaring en de rapporteringstoleranties voor het verslag van bevindingen.

De omvangsbasis betreft de totale lasten van de gemeente, exclusief reservemutaties. Op grond van bijzondere activiteiten binnen een deel van de gemeentelijke organisatie kan de accountant gemotiveerd kiezen voor een andere omvangsbasis dan de totale lasten van de betreffende

deelverantwoording. Deze mogelijkheid is geregeld in artikel 2, zevende lid, van het BADO en biedt ruimte voor maatwerk bij de controle van specifieke deelverantwoordingen.

De goedkeuringstolerantie geeft aan binnen welke grenzen fouten en onzekerheden in de jaarrekening zijn toegestaan om tot een goedkeurende accountantsverklaring te kunnen komen. De rapporteringstolerantie bepaalt wanneer afzonderlijke fouten en onzekerheden moeten worden toegelicht in het verslag van bevindingen van de accountant.

Indien deze grenzen worden overschreden, kan de accountant concluderen dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft. De actuele normen zoals opgenomen in het BADO zijn leidend bij de uitvoering van de controle.

De raad heeft de mogelijkheid om de in het BADO opgenomen toleranties aan te scherpen. In dat geval worden de aangepaste toleranties opgenomen in het programma van eisen bij de aanbesteding van de accountantscontrole. Deze aanscherping kan leiden tot een hogere prijsstelling, vanwege de extra werkzaamheden die dit voor de accountant met zich meebrengt.

Derde lid, onder b

Daarnaast heeft het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) ook betrekking op de deelverantwoordingen (SiSa) die afzonderlijk door de accountant moeten worden gecontroleerd. Ook voor deze deelverantwoordingen geldt een goedkeuringstolerantie die bepaalt binnen welke grenzen fouten en onzekerheden zijn toegestaan om tot een goedkeurende accountantsverklaring te komen. De bovengrens voor deze goedkeuringstolerantie is gelijk aan de goedkeuringstolerantie zoals beschreven in derde lid onder a.

De raad heeft de mogelijkheid om deze tolerantie aan te scherpen, bijvoorbeeld door een lager percentage vast te stellen in het programma van eisen bij de aanbesteding van de accountantscontrole. Een dergelijke aanscherping kan leiden tot extra werkzaamheden voor de accountant en daarmee tot een hogere prijsstelling.

Derde lid, onder c tot en met h

Bij de overige onderdelen in het derde lid is een aantal zaken gespecificeerd die mogelijk kostenverhogend kunnen werken. Daarom is hiervan expliciet opgenomen dat ze in de uitvraag voor de opdrachtverlening expliciet benoemd moeten worden.

Vierde lid

De raad kan in het programma van eisen ter voorbereiding op het aantrekken van een nieuwe accountant, afspraken maken over de wijze waarop de raad de opdrachtgevende rol uitvoert. Hierover worden bepalingen in het programma van eisen bij de aanbesteding en opdrachtverlening opgenomen.

Vijfde lid

Het bedrag dat is gemoeid met de accountantscontrole van de jaarrekening kan zo hoog zijn, dat deze controle Europees moet worden aanbesteed. Dit hangt natuurlijk ook af van de contractduur die met de accountant wordt aangegaan. Bij een langere contractduur is de prijs van het contract eveneens hoger. Bij Europese aanbesteding zijn het de selectiecriteria en de bijbehorende wegingsfactoren die uiteindelijk de selectie van de accountant voor de controle van jaarrekening bepalen. De raad stelt de selectiecriteria en de bijbehorende wegingsfactoren vast.

Artikel 3. Overige controles en opdrachten

Naast de controle van de jaarrekening zijn er meer werkzaamheden binnen de gemeente die de inzet van een accountant (kunnen) vereisen. Zo eisen ministeries voor de verantwoording over de uitvoering van de medebewindstaken door gemeenten (specifieke uitkeringen) vaak een aparte accountantsverklaring. De aanwijzing van de accountant voor dit soort accountantscontroles is een bevoegdheid van het college. Ook kan het college besluiten om advieswerkzaamheden uit te besteden aan de accountant. Het betreft hier vanzelfsprekend advieswerkzaamheden die samenhangen met de natuurlijke adviesfunctie van de accountant die de onafhankelijkheid van de accountant niet in gevaar brengen.

Eerste lid

Het eerste lid regelt hoe het college moet omgaan met de uitbesteding van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de doelmatigheid en doeltreffendheid, zoals de verbetering van de administratieve organisatie, aan de accountant. Veelal zal het hier gaan om onderzoeken die vallen onder de reikwijdte van de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Albrandswaard 2023 (artikel 213a Gemeentewet). Door deze werkzaamheden te gunnen aan de accountant kan de onafhankelijkheid en daarmee de integriteit van de accountant ten aanzien van zijn controlewerkzaamheden voor de raad in het geding komen. Op de loer liggende belangenverstrengeling tussen het college en accountant kan mogelijk een weerslag hebben op de kwaliteit van de controle van de jaarrekening. Indien het college het voornemen heeft de accountant te vragen voor advieswerkzaamheden, dient het college de raad hier vooraf over te informeren. Dit biedt de raad de mogelijkheid om over de desbetreffende uitbesteding van werkzaamheden zijn oordeel te vormen en zijn bedenkingen aan het college kenbaar te maken.

Tweede en derde lid

Het tweede en het derde lid regelen, dat het college voor de overige controlewerkzaamheden in het algemeen de door de raad aangewezen accountant inschakelen. Voor de controles die worden bedoeld in het tweede en derde lid, gelden vaak afwijkende controle-eisen van de derden, bijvoorbeeld vanuit de ministeries. In dat geval dient in de opdrachtverlening aan de accountant te worden aangegeven dat de controle aan deze eisen moet voldoen.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

Eerste lid

Het eerste lid regelt de bevoegdheidsverdeling tussen de accountant en het college ten aanzien van de inrichting van de accountantscontrole. De accountant is leidend ten aanzien van de inrichting van de accountantscontrole. Het college is hierin volgend.

Tweede lid

In het tweede lid staat dat de accountant ook kan besluiten de controlewerkzaamheden onaangekondigd te verrichten. Voorafgaand aan de accountantscontrole vraagt de accountant de voor de controle benodigde dossierstukken wel zoveel mogelijk schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie.

Derde lid

Verder moet er ter bevordering van een soepele accountantscontrole periodiek overleg worden gevoerd tussen de accountant, een vertegenwoordiger uit de raad en de verschillende vertegenwoordigers van de gemeente. Deze vertegenwoordigers zijn bijvoorbeeld een vertegenwoordiger van de rekenkamer, de portefeuillehouder, de directeur bedrijfsvoering, teammanager financiën, de gemeentesecretaris en de (concern)controller. Ook is uitwisseling van informatie gewenst over specifieke aandachtsgebieden bij de accountantscontrole.

Daarnaast moet men bewust zijn van het feit dat er vanuit verschillende invalshoeken controlerende werkzaamheden plaatsvinden: werkzaamheden vanuit de verbijzonderde interne controle, de onderzoeken die worden uitgevoerd door de lokale rekenkamer en de doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken die door het college worden uitgevoerd. Om te voorkomen dat er dubbel werk wordt verricht is het raadzaam dat er periodiek afstemming plaats vindt over de uit te voeren onderzoeken.

Artikel 5. Informatieverstrekking door het college

Eerste lid

Het college is niet alleen verantwoordelijk voor de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording, waar een verklaring op wordt afgegeven, ten opzichte van de raad is het college ook verantwoordelijk voor de samenstelling van eventuele door de raad geëiste deelverantwoordingen.

Tweede lid

Voor de controle van de jaarrekening doet de accountant onderzoek naar de achterliggende bescheiden, bijvoorbeeld verordeningen, nota's, collegebesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten en berekeningen. Het college zorgt ervoor dat deze bescheiden voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn.

Derde lid

Het derde lid verplicht het college een verklaring af te geven aan de accountant, waarin het college verklaart geen informatie die van belang is voor de beoordeling van de jaarrekening, te hebben achtergehouden. De verklaring wordt ook wel een Letter Of Representation (LOR) genoemd.

Vierde lid

In het vierde lid is een uiterlijke datum aan het college gesteld voor de overlegging van de gecontroleerde jaarrekening aan de raad. De jaarrekening moet namelijk binnen twee weken na vaststelling, maar in elk geval vóór 15 juli worden toegezonden aan gedeputeerde staten (artikel 200 van de Gemeentewet). Dat betekent dat voor deze datum de jaarrekening door de raad moet zijn behandeld, een eventuele erop volgende indemniteitsprocedure (artikel 198 van de Gemeentewet) doorlopen en de jaarrekening wel of niet zijn vastgesteld.

Overigens verzendt de accountant de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen ook rechtstreeks aan de raad. Artikel 197, tweede lid, van de Gemeentewet bepaalt dat het college bij de overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag aan de raad, de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen daarbij moeten toevoegen.

Vijfde lid

Het vijfde lid gaat in op de wijze waarop het college de managementletter aanbiedt aan de raad.

Zesde lid

Het zesde lid gebiedt het college alle informatie die van invloed is op het beeld van de jaarrekening – en pas na de afgifte van de accountantsverklaring, maar voor de vaststelling van de jaarrekening door de raad aan het college bekend is geworden – terstond te melden aan de raad en de accountant. Het sluit verrassingen tijdens de raadsbehandeling uit.

Zevende en achtste lid

De zevende en achtste leden beogen te waarborgen dat de accountant bij de uitvoering van zijn werkzaamheden zoveel als mogelijk zal steunen op de interne auditfunctie binnen de gemeente. Als

de werkzaamheden van voldoende kwaliteit zijn en voldoen aan de daarvoor geldende standaarden, dan dient de accountant daar zoveel als mogelijk op te steunen bij de totstandkoming van zijn oordeel. Hiermee wordt beoogd dat door een zo veel mogelijke organisatiegerichte accountantscontrole de verdere kwaliteitsverbetering en professionalisering wordt gestimuleerd.

Artikel 6. Toegang tot informatie door accountant

Om een goede controle uit te voeren moet de accountant onderzoek kunnen doen. Artikel 6 kent deze bevoegdheid toe aan de accountant. De verantwoordelijkheid ligt bij het college om de accountant deze toegang te verschaffen.

Eerste lid

De accountant is bijvoorbeeld bevoegd tot het opnemen van alle kassen, waardepapieren en voorraden en het inzien van alle boeken, notulen, brieven, computerbestanden en overige bescheiden, waarvan hij inzage voor de accountantscontrole nodig oordeelt.

Tweede lid

Het college draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden toegang heeft tot alle kantoren, magazijnen, werkplaatsen, terreinen en informatiedragers van de gemeente. Dit natuurlijk met in achtneming van de afspraken met de raad, zoals neergelegd in het programma van eisen bij de aanbesteding.

Artikel 7. Rapportering door accountant

Artikel 213, derde en vierde lid, van de Gemeentewet geeft aan waar de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen betrekking op moeten hebben. Zo moet de accountant onder meer aangeven of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de baten en lasten en de grootte en de samenstelling van het vermogen. Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken.

Artikel 7 regelt zaken aangaande de rapportering op grond van de door de accountant uitgevoerde controles. Zaken die dan natuurlijk ook in het programma van eisen bij de aanbesteding moeten worden geregeld.

Eerste lid

Naast de uiteindelijke eindcontrole van de jaarrekening verricht de accountant meestal meerdere controles. Dit kunnen door de raad in het programma van eisen van de aanbesteding opgenomen tussentijdse controles zijn. Het eerste lid regelt dat het college in elk geval bij geconstateerde afwijkingen door de accountant, die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening, een afschrift krijgt van de schriftelijke mededeling hierover aan de raad. Hetzelfde geldt voor het oordeel van de accountant dat de rechtmatigheidsverantwoording door het college niet getrouw is (zie toelichting bij artikel 2, derde lid). Dit zodat het college (in overleg met de raad en de accountant) mogelijk nog tijdig maatregelen tot herstel kunnen treffen.

Tweede lid

Het tweede lid regelt, dat daarvoor in aanmerking komende ambtenaren een rapportage krijgen van de door de accountant uitgevoerde controles. Overigens kan dit ook gaan om een deelcontrole (een gedeelte van de volledige controle). De in aanmerking komende ambtenaren zijn bijvoorbeeld de ambtenaar van wie het geldelijk beheer, het vermogensbeheer, de administratie en de beheersdaden zijn gecontroleerd, het hoofd van de dienst waar de ambtenaar werkzaam is, de

(concern-)controller en het hoofd financiën dan wel andere daarvoor in aanmerking komende ambtenaren.

In deze rapportage worden kleine afwijkingen en tekortkomingen, die niet leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring en niet van bestuurlijk belang zijn, aan het management meegedeeld. Het gaat hier bijvoorbeeld om opmerkingen over (kleine) rubriceringfouten en (kleine) onvolkomenheden in de administratieve organisatie, die eenvoudig in onderling overleg met het management van de gemeente kunnen worden opgelost. Het management kan op grond van de rapportage actie ondernemen voor herstel van de afwijkingen en onvolkomenheden.

Derde lid

Het derde lid regelt de procedure van hoor en wederhoor. De constatering in de controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voorafgaand aan verzending van de controleverklaring en het verslag van bevindingen aan de raad door de accountant besproken met het college. Het geeft het college de mogelijkheid kanttekeningen te plaatsen bij de constatering in de controleverklaring en het verslag van bevindingen.

Vierde lid

Dit artikel geeft aan op welke wijze de accountant zijn verslag van bevindingen toelicht aan raad, raadscommissie of auditcommissie.